

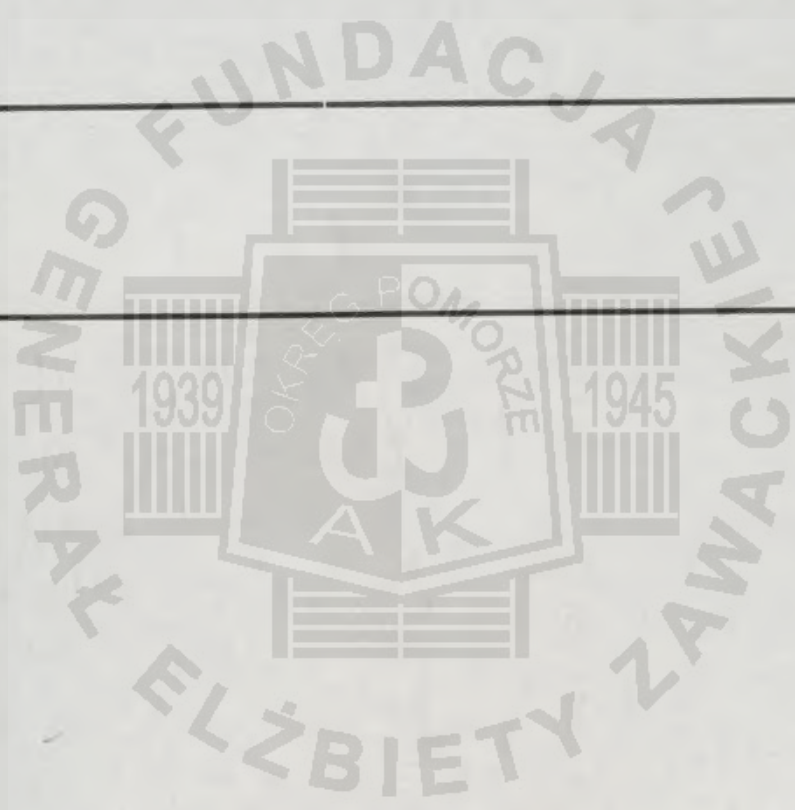
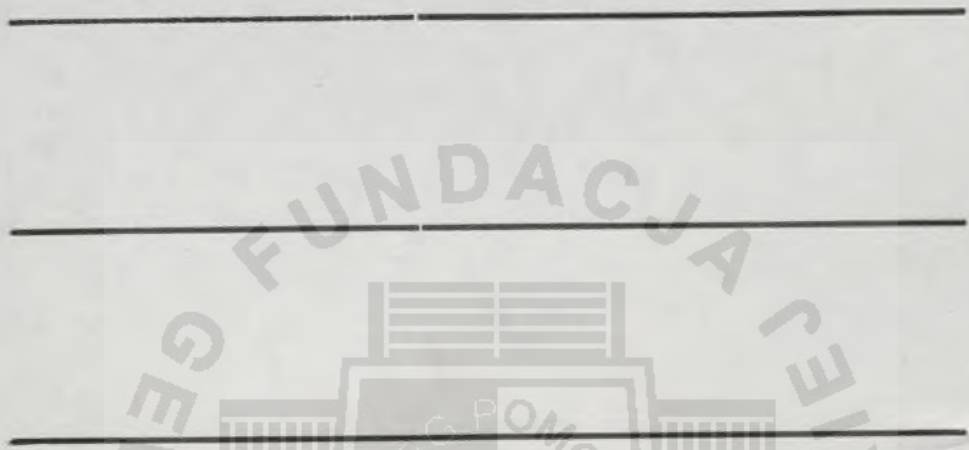
Roj.
1998

87-100 TORUŃ

D. K. 2021.

MEMORIAL

Generał Marii Wittek

adres:
oznań 66-06

AK
ul. Łódz
ob. Piotrków
Tymb.

MIKOŁAJCIŁAK Maria Lucja
zam. Krzyżanińska
ps. „Mała”

1059 / HSK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — MIKOLAJ CZAK Historia kucje
zom. Kuczyńska

1059/WSK

I/1. Relacja ✓ k. 4, s. 1-4

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 3, s. 1-3

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 5, s. 1-8

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓ reprodukt. szt. 1, ksero pkt. II s. 6-8

I/A RELACJA WŁAŚCIWA

1. Relacje własne, VII 1898 [b.m.], mgn (oryg.), k. 4.

RELACJA WOJSKOWEJ SŁUŻBY KOBIET

I. Dane osobowe

1. Mikołajczak od 17.08.1946 r. Krzyżańska Maria Łucja
1a „Mała”
1b Wrząsowska Krystyna (VI)44 - XII)44
2. 15 listopada 1924 r. Gniezno woj.poznańskie
3. Imię ojca Łucjan, matki Maria z d.Jaroszewska
Ojciec do 1939 r. Stronnictwo Narodowe, Sokół, Bractwo Kurkowe, właściciel drogerii z zawodu drogista; wojna od 1942 Armia Krajowa.
Matka z zawodu drogistka czynna w organizacjach kobiecych, działacz Komitetów rodzicielskich przy Gimnazjum w Gnieźnie w czasie wojny Armia Krajowa od 1942 r.
Siostra Ewa pseudonim Emilia zmarła II.1989 r., przed wojną czynna w Harcerstwie i drużynowa Drużyny Liceum im. bł.Jolanty w Gnieźnie. Prezeska Sodalii Marianus przy tym Gimnazjum; w czasie wojny Armia Krajowa.
4. Zamieszkała 66-646 Poznań, /

II. Dane środowiskowe przedwojenne

1. Ukończone 2 klasy gimnazjum i Liceum im. bł. Jolanty w Gnieźnie
2. -
3. Przynależność do organizacji szkolnych ZHP, PCK, Liga Morska i Kolonialna

III. W kampanii wrześniowej 1939 r. nie uczestniczyłam - miałam 14 lat i byłam poważnie chora.

IV. Życiorys cywilny 1939-1945

Do 1939 r. mieszkałam wraz z rodziną w Gnieźnie, miałam 2 siostry Irenę ur. 1933 i Ewę ur. 1921 r. Żyłam w dobrych warunkach materialnych, rodzice prowadzili Drogerię oraz hurtownię paliw i oleji Vakum Oil Company.

Wysiedlona wraz z rodziną w dniu 11.11.1939 r. z domu, rodzina wywieziona 8.12.1939 r. do Piotrkowa Trybunalskiego. W Piotrkowie Trybunalskim mieszkaliśmy w złych warunkach: 1 pokój i kuchnia bez wody; w okresie późniejszym 2 pokoje.

Od stycznia 1940 roku zaczęłam uczęszczać na komplety tajnego nauczania, których kierowniczką była Pani prof. Irena Kmiecik, której zasługi dla kształcenia młodzieży trudno ocenić, gdyż pracę swą wykonywała z zapałem i ogromnym zaangażowaniem. Dla mnie stała się wzorem nauczycielki Polki Patriotki.

Maturę zdałam w V.1943 roku.

Początkowo żyliśmy w złych warunkach materialnych, gdyż zostaliśmy zaskoczeni wysiedleniem i dosłownie z walizeczką wyszliśmy z domu. Dzięki wielkiej pracy rodziców, ojciec prowadził mały sklepik w którym mu pomagałam a matka pracowała w Biurze Melioracyjnym, starsza siostra w Aptece, trochę nam się polepszyło.

Ja najpierw nie pracowałam, byłam tylko zameldowana u prywatnego przedsiębiorcy i miałam legitymację; w 1944 r. zaczęłam pracę w Biurze Żywnościowym, i tam niewiele robiąc przetrwałam do czasu aresztowania.

V. Przebieg służby konspiracyjnej w latach 1939-1945

W 1942 roku na wiosnę dom nasz został włączony do konspiracji Armii Krajowej Obwodu Piotrków Trybunalski. W 1942 r. zostałam zaprzysiężona przez por. Stefana (Henryka Krzyżańskiego) mojego późniejszego męża.

Do organizacji wciągnął mnie por. Hilary Moraczewski „Morus” w czasie wojny noszący nazwisko Artur Winkler Komendant Kedywu. Byłam zaangażowana w Zespole Łączności w szczególności przy obsłudze punktu kontaktowego w domu jak również do przyniesienia przesyłek, nasłuchu radiowego, obsługi sekretariatu.

W czasie służby w Armii Krajowej z uwagi na pełnioną funkcję zetknęłam się z majorem Adamem Trybusem pseudonim „Mścisław” cichociemnym, który był Dowódcą Kedywu Okręgu Łódź, Lekarzem 25 płk Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej, dr Alfonsem Reiterem pseudonim „Wojtek”, Stanisławem Karlińskim „Burzą” dowódcą Oddziału Partyzanckiego i innymi żołnierzami AK. W czasie po-

wstania przebywał krótko w mym domu Gen. Michał Stempowski Komendant Okręgu Łódź i miał naradę z dowództwem AK Piotrków, uczestniczył Trybus, Morus Stefan Prawdziec.

W organizacji była zaangażowana cała rodzina np. Ojciec miał sklepik pozwalający na wchodzenie do mieszkania ludzi bez zwracania uwagi, sklep był połączony z mieszkaniem i posiadał drugie wyjście co kilkakrotnie się przydało.

W konspiracji była zaangażowana również moja starsza siostra, która pełniła rolę kierowniczkii kancelarii Kedywu Piotrków Trybunalski, za swą pracę została odznaczona Krzyżem Walecznych.

W sierpniu 1944 r. zmarł mój ojciec mając zaledwie 50 lat; w sierpniu 1944 obydwie z siostrą Ewą zostałyśmy aresztowane przez Gestapo i po krótkim śledztwie po trzech dniach, na skutek działań organizacji zwolnione. Natychmiast cała rodzina została przemieszczona do Rawy Mazowieckiej pod nazwiskiem zmienionym na Wrząsowskie, uciekinierki z Warszawy. Po okresie około 3 miesięcy w listopadzie zostałyśmy przemycone do Wolborza gdzie doczekałyśmy wkroczenia Armii Sowieckiej. Wróciłyśmy do Piotrkowa.

VI. Przebieg służby w formacjach zagranicznych

- nie służyłam -

VII. Przebieg działalności w tajnych organizacjach 1945-1947

Zaraz po wkroczeniu wojsk sowieckich w początku stycznia zostałam zatrzymana przez AKWD o po trzydniowym przesłuchaniu zwolniona.

VIII. Przebieg służby w LWP

- nie służyłam -

IX. W końcu stycznia 1945 roku wróciłyśmy wraz z matką i siostrą do rodzinnego Gniezna gdzie odzyskałyśmy drogerię i mieszkanie.

17 sierpnia 1945 roku zapisałam się na studia w Akademii Handlowej w Poznaniu, które ukończyłam dyplomem w 1948 roku (dyplomowy egzamin w 1950 r.), tytuł magistra ekonomii uzyskałam w 1967 roku.

Do 1951 roku prowadziłam z mężem drogerię po rodzicach, po jej odebraniu, mimo ukończonych studiów miałam trudności w otrzymaniu pracy i od VII, 1951 zatrudniłam się w Poznańskich Zakładach Piwowych jako pracowniczka księgowości; nie zmieniając pracy przechodziłam w wyniku reorganizacji przedsiębiorstwa przez różne etapy pełniąc funkcję Gł.Księgowego, a od 1975 roku w Fabryce Samochodów Tarpan w Poznaniu na stanowisku Gł.Specjalisty d/s Finansowych.

W roku 1981 przeszłam na emeryturę. W 1967 r. w wyniku zdanego egzaminu uzyskałam tytuł Biegłego Księgowego, który pozwalał mi na weryfikację bilansów, czym trudniłam się po przejściu na emeryturę aż do 1997 roku.

17 sierpnia 1940 r. wyszłam za mąż za Henryka Krzyżanckiego, oficera Wojska Polskiego do 1939 i Armii Krajowej. Mój mąż zmarł 18.05.1979 roku.

Jeżeli miałabym ocenić co skłoniło mnie do służby w AK to musiałabym przyznać, że w równej mierze patriotyczne wychowanie w szkole i organizacjach szkolnych co klimat domu i wychowania przez moich rodziców, którzy sami byli zaangażowani w konspirację.

ODZNACZENIA

1. Brązowy Krzyż Zasługi Z Mieczami
2. Krzyż Partyzancki
3. Krzyż Armii Krajowej
4. Krzyż Kawalerski

DOKUMENTACJA

1. Oświadczenie świadka Hilarego Moraczewskiego
 2. Oświadczenie świadka gen.Michała Stempkowskiego
 3. Zaświadczenie opinia Adama Trybusa
- wszystko w kserokopiach.

Henryk Krzyżancki

1. Świadczenie świadka ^{gen.} M. Stępkowskiego, W-wa 15 VI 1964,
mpn / kopia / k. 1, s. 1
2. Świadczenie świadka H. Nowaczewskiego, W-wa 15 VI 1964,
mpn / kopia / k. 1, s. 2
3. Opinię A. Reiter i A. Trębasa, Piotrków Tryb. 21 VII 1943,
mpn / kopia / k. 1, s. 3

Stempel osoby: Mieczysław Barman, dnia 15 maja 1967 r.

Barbara Gmies
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Nr leg. ZBoWiD 1301

730
1/2/a

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (wymień formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): Zwz Armii Krajowej

świadom(a) odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

oświadczam
Ob. Krzysztof Matus syn (córka) Lucjana

urodz. dnia 15 listopada 1924 roku w Gnieźnie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymień formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): Zwz Armii Krajowej

od septymber 1944 roku
Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim Mata i pełnił(a)

funkcję - brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i, czasokres od - do): Prace polegali na pracach

broni i wycarciu w charakterze technika
2 KEDYWIE

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
WOLNOŚCI I DEMOKRACJI
Krajowy Urząd Represyjny
Warszawa, ul. Piłsudskiego 11/12

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
[Podpis]

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)
SWIATOWY ZWIĄZEK
ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
Okręg Wielkopolska

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem
[Podpis]
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja / stanowisko)

Osoba: Stanisław Sołtys
(kierownik)

Hilary Morawski - Morus

Warszawa, dnia 15 maja 1967r.

Warszawa, ul. Genowefa 142

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres wydającego oświadczenie)

Nr leg. ZBoWiD 195443

73C 1/2/2

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): ZWZ - AK

świadom(a) odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

oświadczam

Ob. Łucjanna Maria Kędziora syn (córka) Łucjan

urodz. dnia 15 listopada 1924 roku w Graniczynie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): Armia Krajowa

od miesiąca 1942 roku.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim Matka i pełnił(a) funkcję - brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od - do):

Od wiosny 1942 do końca 1944r ob. Maria Kędziora ps. Matka uczestniczyła w walce zbrojnej przeciw hitlerowcom w szeregach Kedywu w Obwodzie A.K. w Piotrkowie Tryb., w Zespole Tęczyński. Jako Tęczyńska przewoziła i przewoziła broń i worki z żywnością do podległych zespołów dywersyjnych oraz oddała swe mienie dla potrzeb Kedywu na punkt kontaktowy i "sterny" dla d-ry Kedywu. Lokal ten był wyjątkowo mocno eksplloatowany, co stanowiło duże zagrożenie dla ob. Kędziora.

SWIATOWY ZWIĄZEK
INŻYNIERZY ARMII KRAJOWEJ
Okręg Wielkopolski
ul. Kępczowska 18

Wspornocność, podpisu stwierdza się:

[Signature]

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)
SWIATOWY ZWIĄZEK
INŻYNIERZY ARMII KRAJOWEJ
Okręg Wielkopolski
ul. Kępczowska 18
31.05.90r

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

[Signature]

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

Ł. Kowalski Kedywu
d-ry 25 pułku partyz.

12/3
Pietrków Tryb. 21 lipca 1973r.

O P I N I A.

Obywatka Maria Krzyżańska urodzona 15 listopada 1924r. w Gnieźnie z Ojca Lucjana i Matki Marii z domu Jaroszeńska była żołnierzem Armii Krajowej w okręgu Łódzkiem w Kedywie D-otwa "Sad" w Pietrkowie - Tryb. pełniąc funkcję łączniczki i sanitariuszki, używając pseudonimu konspiracyjnego "Mała". W szeregi Armii Krajowej wstąpiła w grudniu 1942r.

Była symbolem dyscypliny i obowiązkowości w eparchii o zaszczycony przez kedywów, patryjstyzm polski w najwyższym tego słowa znaczeniu. Poświęcenie jej dla sprawy "Wolności Ojczyzny" było zawsze na pierwszym miejscu. Z wielką uniejętnością potrafiła przedzierać się przez obławy niemieckiej żandarmerii i gestapo. W parę potrafiła dostrześć do wyznaczonego celu, aby dostarczyć broń, czy ostrzec przed groźącym niebezpieczeństwem ze strony nieprzyjaciela. Członków konspiracji tak zwanych "spalonych" na terenie miasta, zawsze bezpiecznie doprowadzała do punktów kontaktowych względnie bezpośrednio do oddziałów leśnych. Chorych i rannych partyzantów z całą troskliwością lekowała na punktach sanitarnych a w czasie leczenia otaczała ich serdeczną opieką.

W domu kedywów dokonywała nasłuchu radiowego i po przez kolportaż zawiadamiiała zainteresowanych ludzi z konspiracji o sytuacji na arenie drugiej wojny światowej. Ponadto prowadziła punkt kontaktowy dla nawiązania łączności z dowództwem AK. Przechowywała broń oraz prasę konspiracyjną.

W sierpniu 1944r. aresztowana została przez gestapo. W czasie przesłuchiwania zachowała godność, nie dekonspirując Organizacji ani jej członków. Po jedno-tygodniowych przesłuchaniach i znęcania się niemieckiego wroga zwolniona została przez gestapo jako "przynęta" dla ewentualnego naprowadzenia Niemców na siatkę konspiracyjną Armii Krajowej.

Dowództwo Kedywu AK dla bezpieczeństwa tajnej organizacji ewakuowało "Małą" na teren kawy Mazowieckiej a później do osady Wolbórz pow. Pietrków - Tryb. gdzie szczęśliwie doczekała końca II Wojny Światowej.

Za zasługi jakie położyła w pracy konspiracyjnej Armii Krajowej Ob. Krzyżańska Maria - pseudonim "Mała" odznaczona została Brązowym Krzyżem Zasługi u dzieci.

P o d p i s y

Lekarz 25 pułk. p. s. b. z. A

Kpt. "Wojtek" Kuchner

ul. Gen. Świerczewskiego nr. 6
Pietrków - Tryb.

Dr. med. Alfons Kaiter

Pietrków - Tryb
ul. Gen. Świerczewskiego nr. 6

Dowódca Kedywu Okręgu Łódzkiego

Majster - "Gaj"

ul. B. Dzierżyńskiego
Pietrków - Tryb.
ul. B. Dzierżyńskiego 5

II Materiały uzupełniające relację

- Wniosek o nadanie Medalu „Pro Memoria”, 2008, mps (kopia), k. 1, s. 1-3
- Dane dotyczące wniosku o nadanie Medalu „Pro Memoria”, 2008, mps (kopia), k. 1, s. 4
- Informacje o działalności w ŚZŻAK Okręg Wielkopolski, 2008, k. 1, s. 5
- M. Kważyńska, P. Reising, Patefon ze starego kina. Wspomnienie Marii Kważyńskiej, „Kwiev. Kultura i Rzeczywistość” 2010/8(96), k. 2, s. 6-8

Medale M. Krzyżackie 19 III 2008 r.

II/1

WNIOSEK
o nadanie Medalu „Pro Memoria „

Nazwisko lub nazwa osoby prawnej Krzyżañska		imię Maria Łucja
imię ojca Łucjan		imię i nazwisko rodowe matki Maria Jaroszevska
PESEL lub nr z rejestru sądowego 24111503526		
Data urodzenia 15.11.1924	Miejsce urodzenia Gniezno	Obywatelstwo polskie
Miejsce zameldowania lna pobyt stały lub adres osoby prawnej 61 646 Poznań		
Uzasadnienie wniosku		
Występujący z wnioskiem		
data	pieczęć	imię nazwisko i podpis osoby uprawnionej do występowania z wnioskiem
Adnotacja Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych		

4/2

**WNIOSEK
o nadanie Medalu „Pro Memoria”**

Nazwisko/ lub nazwa osoby prawnej/ KRZYŻAŃSKA		Imiona MARIA ŁUCJA
Imię ojca ŁUCJAN		Imię i nazwisko rodowe matki MARIA Z D. JAROSZEWSKA
PESEL/ lub nr z rejestru sądowego/ 24111503526		
Data urodzenia 15.11.1924	Miejsce urodzenia GNIEZNO	Obywatelstwo polskie
Miejsce zameldowania na pobyt stały/ lub adres osoby prawnej/ 61 – 646 POZNAŃ		
Uzasadnienie wniosku <p>Urodziła się 15.11.1924r. w Gnieźnie, córka Łucjana i Marii z d. Jaroszewskiej. Rodzice byli właścicielami drogerii do 1939r. Ojciec zaangażowany w Stronnictwie Narodowym, matka od 1942 r. należała do AK. Do 1939r. mieszkała z rodziną w Gnieźnie., gdzie ukończyła 2 klasy gimnazjum i liceum. Należała do ZHP, PCK i Ligi Morskiej i Kolonialnej. Wysiedlona z rodzicami i siostrami Ireną i Ewą w dniu 11 XI 1939r. z domu i wywieziona w grudniu t.r. do Piotrkowa Tryb. gdzie mieszkali w złych warunkach. Od stycznia 1940r. uczęszczała na komplety tajnego nauczania. Maturę zdała w maju 1943r. Warunki materialne rodziny polepszyły się, gdy zatrudniła się w Biurze Żywnościowym, a ojciec zaczął prowadzić mały sklepik w domu gdzie mieszkali. W 1942r. na wiosnę ich dom został włączony do konspiracji Armii Krajowej, Obw. Piotrków Trybunalski (skrzynka kontakt.). W marcu 1942r. została zaprzysiężona przez por. „Stefana” (Henryka Krzyżańskiego), późniejszego męża (1946r.). Do organizacji została zwerbowana przez por. Hilarego Moraczewskiego „Morusa” Komendanta „Kedywnu” pod pseudonimem „Mała”. Była łączniczką w Zespole Łączności, szczególnie przy obsłudze punktu kontaktowego w domu, jak również do przenoszenia przesyłek, nasłuchu radiowego, obsługi sekretariatu. W czasie w służby w AK zetknęła się z mjr Adamem Trybusem, „Mścislawem” – cichociemnym d-cą Kedywu Okr. Łódź, z dr Alfonsem Reiterem, „Wojtek”, St.Kotarbińskim „Burzą” – d-cą Oddz. Partyzanckiego i in. żołnierzami AK. W organizacji była zaangażowana cała rodzina. Sklepik, który prowadził ojciec pozwalał na wchodzenie do mieszkania ludzi bez zwracania uwagi. W czasie Powstania Warszawskiego w ich domu przebywał gen. Michał Stempkowski – Komendant Okr. Łódź. W sierpniu 1944r. zmarł Jej ojciec. W tym czasie została aresztowana wraz z siostrą Ewą przez gestapo, po krótkim śledztwie zwolniona. Natychmiast cała rodzina została przesiedlona przez dowództwo AK do Rady Mazowieckiej, pod zmienionym nazwiskiem Wrząsowscy. W listopadzie 1944r. została przemycona do Wolborza, a po wkroczeniu Armii Radzieckiej wróciła do Piotrkowa Tryb. Po powrocie do Gniezna z matką odzyskała drogerię i mieszkanie. W Poznaniu studiowała w Akademii Handlowej (1945-1950); tytuł magistra ekonomii uzyskała w 1967r. Do 1951r. prowadziła z mężem drogerię po rodzicach, a po jej odebraniu w 1951r. zatrudniła się w Poznańskich Zakł. Piwowarskich jako księgowa. Od 1975r. pracowała w fabryce Samochodów Tarpan na stanowisku gł. spec. ds. finansowych. W 1981r. przeszła na emeryturę, pracuje jednak nadal aż do 1997r.</p> <p>Do służby w AK (marzec 1942 – styczeń 1945) skłoniło ją patriotyczne wychowanie w szkole i w rodzinie zaangażowanej w konspirację. Od 1980 należała do Solidarności, od 1989 jako członek Solidarności Polskich Kombatantów w Poznaniu. Od 1990 r. jako członek ŚZZAK – kkr. Wlkp., także członek Komisji Weryfikacyjnej Okręgu. Od 1999 r. v-ce prezes Zarządu Okr. Wielkopolskiego, w l. 1993 – 2002 v-ce przewodn. gł. kom. rewizyjnej ŚZZAK; a w l. 1992 – 1999 członek Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Znana i zasłużona w organizowaniu uroczystości patriotycznych na terenie Poznania i prac redakcyjnych. Jako członkini i przedstawicielka od 1997 r. Memoriału gen. Marii Wittek działającego przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii</p>		

Mikotajczak

Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”. Bardzo aktywnie zbierała dokumentację (relacje kobiet walczących na wszystkich frontach II wojny światowej). Opracowała ok. 600 not biograficznych. Współpracuje z gen. prof. Elżbietą Zawacką nad Słownikiem Biograficznym Kobiet Odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militarii t 1-3. Uczestniczy od 1996r. w sesjach popularnonaukowych organizowanych przez Fundację.
 Posiada odznaczenia: Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami (1945), Krzyż Armii Krajowej (1994), Krzyż Partyzancki (1990), Krzyż Kawalerki (1992).

Występujący z wnioskiem

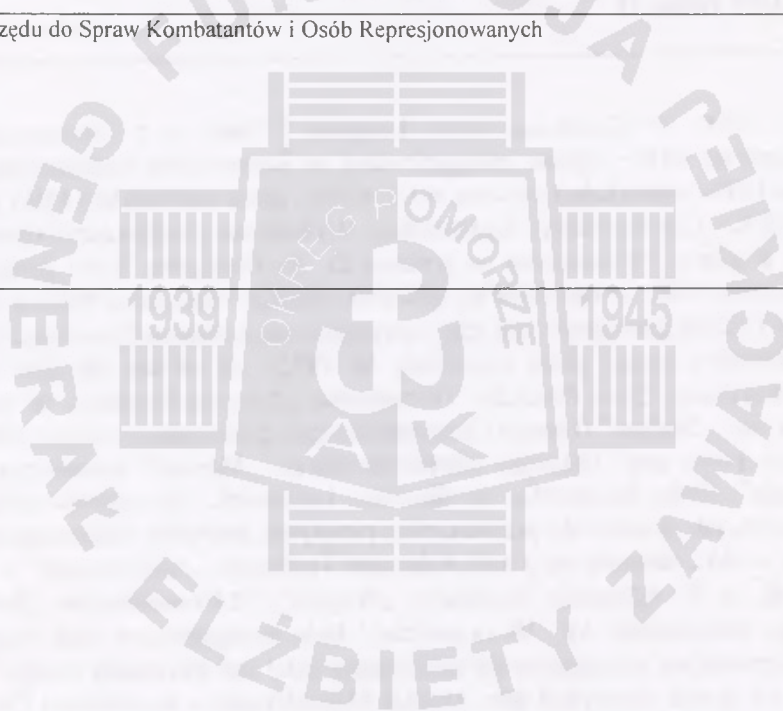
FUNDACJA
 „Archiwum i Muzeum Pomorskie
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”
 87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
 tel. 056 65 22 186, e-mail: fapak@wp.pl
 NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
 KRS 00000 41692
 Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

PREZES ZARZĄDU
Dorota Zawacka-Waharec
 mgr Dorota Zawacka-Waharec
 imię nazwisko i podpis osoby
 upoważnionej do występowania z wnioskiem

data

pieczęć

Adnotacje Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Mrw
Krzyżañska Maria-Lucja

ur. 15.11.1924 Gniezno córka Lucjana i Marii

Wykształcenie wyższe Magister ekonomii

zam. 61 646 Poznań

11/4

1. Przynależność organizacyjna Armia Krajowa III/42-I/45
Okręg Łódź Inspektorat Piotrków Trybunalski Kedyw Łączniczka
uprawnienia kombatanckie zaśw. 230609/061014
2. od 1989 Członek bez funkcji Solidarność Polskich Kombatanów
Poznań
3. 1990 - Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Wlkp.
Środowisko Jodża
od 1990- członek Komisji Weryfikacyjnej Okręgu
od 1993 - członek Zarządu Okręgu óprezydium
i równocześnie Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej
od 1999- Wice Prezes Zarządu Okręgu Wlkp.
- 1993-2002 ~~od~~ V-ce Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej Św. Związek
Żołnierzy AK Warszawa III kadencje nadal pełni tę funkcję
4. od 1992 - 1999 członek Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu
5. w latach 1992 -1993 Członek Wojewódzkiej Społecznej Komisji Odwo-
żkowej powołana przez Wojewodę Poznańskiego
6. Współpracownik Memoriału im gen Wittek istniejącego przy Fundacji
Pomorskiej Armii Krajowej w Toruniu w zakresie dokumentacji udział
kobiet w walce o wolną Polskę
opracowała około 600 notek biograficznych
7. Współudział w publikacji Ze strachem pod rękę i śmiercią u boku
A. Łuczak i A. Pietrowicz unicyjator wystwy Dziewczyny z AK Wlkp.
7. Zawodowo od 1951 -1981 przemysł maszyn w służbach finansowych
w latach komuny nie należała do PZPR i innych partii
od 1980 należała do fabrycznej Solidarności w Fabryce Samochodów
Rolniczych Poznań pełniąc funkcję Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej

Odznaczona

Brazowy Krzyż Zasługi z Mieczami 14.01.1945 DK 663 2 95

Krzyż Armii Krajowej 10.08.1994 26-94-211

Krzyż Partyzancki 9.06.1990 293-90 43

Krzyż Kawalerski 28.10.1992 OOP 714-92-3

obene do
Medalem
"Pro Memoria"

FUNDACJA
 "Archiwum i Muzeum Pomorskie
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
 w Toruniu

Wpłynęło dnia: 9.04.2008
 L. dz. 1085/Ws4-412/08

Złączniki:
 Referent:

Prezesa M. Fryzwicko 18 III 2008 r.

Uznanie (wielkość czcionki minimum 10 punktów)

Marek Krzyżak

Żołnierz AK od IV 1943 r. Od IV 1990 r. przynależność do ŚZŻAK Okręg Wielkp. Koło „Jodła” W Związku wciągnięta do pracy przy weryfikacji - Inspektoraty Poznań, następnie Zarząd Okręgu Poznań. – zorganizowała system weryfikacji członków, zinwentaryzowała deklaracje członkowskie, wprowadziła ewidencję orzeczeń weryfikacyjnych ok. 2600 osób. Przyjęła i opracowała 307 wniosków o uprawn. komb. Współpracowała przy opracowywaniu wniosków do Sądu Koleżeńskiego. Nawiązywała współpracę z mediami celem popularyzowania wiedzy o AK i jej żołnierzach. Była współorganizatorem nadania Szkole Podst. im. gen. Stefana Roweckiego „Grot”. Czynna przy imprezach organizowanych przez Związek. W 1992-1993 członek Woj. Społecznej Komisji Opiniodawczej w b. ZBoWiD. Rok 1992 i nadal członek Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Pomoc wdowom po żołnierzach AK przy uzyskaniu uprawnień, po inwalidach wojennych w ZUS Współpracuje w Fundacją Pomorską AK i Memoriałem gen. Wittek w zakresie dokumentowania wojskowej służby kobiet. Opracowała ok. 400 kart informacyjnych oraz ok. 35 notek biograficznych. Pracowała w Głównej Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego ŚZŻAK przez 3 kadencje. Od siedmiu lat jest wiceprezesem Zarządu Okręgu Poznań. Zgromadziła życiorysy wielu Wielkopolanek biorących udział w konspiracji i walkach niepodległościowych – zostanie wydany album dot. ich działalności dzięki jej staraniom. Nawiązuje liczne kontakty ze szkołami oraz zawiązuje Koła Przyjaciół AK. Jest organizatorką uroczystości patriotycznych i wielu spotkań. Od 2005 r. zajmuje się wnioskami o mianowanie na wyż. stopnie oficerskie, wnioskami o przyznanie patentu weterana, opiekuna miejsc pamięci narodowej. Współpracuje z Panią prof. Zawacką w zakresie opracowania Słownika Kobiet odznaczonych medalem VM.

Weteran M. Krzyżak 13 III 2008 r.

„Piszcie swoje dokumenty, bo inni fałszować je będą.” *Władysław Reymont*

Kurier

Kultura i Rzeczywistość

nr 8(96)

sierpień
2010

2zł

ISSN 1644-9290

W NUMERZE:

- kolarze z kuglarni, czyli dzieje sekcji kolarskiej „Concordii”,
- „Huragan” wspomina partyzancki majstersztyk w Mierzynie,
- „Miron” o zasadzce i bitwie pod Diabłą Górą,
- przemysł w stulecie Tomaszowa
czyli w 1912 roku,
- obrazek znaleziony przez
Lucjana Kępińskiego w 1920 roku,
- jak chłopiec z taborowego płotu
został elektrykiem,
- rozmowa z operatorem filmowym
Sławomirem Idziakiem,
- Wacława Kamieńska wspomina
„Orla” Janka Kozieła,
- uzupełnienie znakomitej
autobiografii
Michała Zammla,
- piotrkowianka
w chórze Wizo Ron,
- bajka, fraszki,
cytaty, humor...

PATEFON ZE STAREGO KINA

wspomnienia pani Marii Krzyżańskiej, która z rodziną została wysiedlona z Gniezna w 1939 roku..

Losy Polaków wysiedlonych w 1939 roku z Wielkopolski, którzy trafili do Piotrkowa, są prawie nieznanne. Poznajmy ten ważny temat na podstawie losów rodziny Mikołajczaków z Gniezna, która na piotrkowskiej ziemi mocno zaangażowała się w walkę z okupantem niemieckim...

PATEFON ZE STAREGO KINA

WSPOMNIENIA MARII KRZYŻAŃSKIEJ

Na początku września Niemcy bez walki zajęli Gniezno i zaczęli wprowadzać swoje porządki. Naszego ojca Łucjana Mikołajczaka aresztowano jako zakładnika i zamknięto w więzieniu. Po kilku dniach zwolniono. Bardzo się ucieszyliśmy. Ojciec był działaczem Stronnictwa Narodowego a w Gnieźnie endecja była silna i solidarna. Działał także w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” oraz w Bractwie Kurkowym. Mama również działała społecznie.

Ojca wypuszczono wieczorem, a rano, gdy siedzieliśmy przy śniadaniu, do naszego mieszkania wkroczyła wataha miejscowych folksdojców. Był dzień 11 listopada 1939 roku. Dostaliśmy 15 minut na opuszczenie mieszkania. Powiedzieli, że mamy się pakować. Cokolwiek cenniejszego chcielibyśmy brać, to oni mówili – tego nie wolno, tamtego nie wolno, zegara nie wolno, pościeli nie wolno, nic wartościowszego nie pozwalali wziąć. Mój ojciec był wybuchowy i w nerwach wykrzyknął do jednego z nich, którego znał:

- Ty niemiecki parobku! Żarłeś polski chleb a teraz wysługujesz się Niemcom?!

On nic nie odpowiedział, był zaskoczony.

Moja rodzina liczyła 5 osób. Młodsza siostra Irka miała 6 lat, a starsza Ewa - 18. Tylko gosposię wypuścili, a nas załadowali na samochód ciężarowy. Nie wiedzieliśmy, dokąd jedziemy. Było to jedno z pierwszych wysiedleń w Wielkopolsce. Zawieźli nas do obozu stworzonego w hali fabrycznej dużej garbarni. Oprócz nas znalazło się tam kilka polskich rodzin. Wkrótce zaczęto przywozić kolejnych Polaków.

Ponieważ ja byłam po ciężkiej chorobie, mojej mamusi udało się

autorka, Gniezno ok. 1938 r.

załatwić z jednym żandarmem, żeby mnie wraz z młodszą siostrą zawiózł do babci, do miasta. Chyba miał chwilę słabości, a może posiadał dzieci w naszym wieku, że nam pomógł. My dwie przetrwałyśmy u babci, natomiast moich rodziców trzymano z siostrą przez miesiąc w tym obozie, na gołym betonie posypanym słomą.

Do września 1939 roku moi rodzice byli właścicielami dwóch drogerii w Gnieźnie. Mieszkaliśmy w dużym, 5-pokojowym mieszkaniu. Największy pokój miał 42 metry kwadratowe. Z sąsiadami narodowości niemieckiej żyliśmy zgodnie, bez konfliktów. Jednak po wkroczeniu Niemców to się zmieniło. Już przed naszym aresztowaniem zabrano nam sklepy. Drogerie przejął folksdojcz Bayer z Gniezna, a mieszkanie po naszym wywiezieniu otrzymał Niemiec z Rygi, aptekarz o nazwisku Hess.

Dopiero 8 grudnia załadowano moich rodziców i starszą siostrę oraz wszystkich z obozu do

pociągu osobowego. Zabrano zarówno najszacowniejszych mieszkańców, jak i pozostałych zebranych w obozie.

Z wysiedlonymi jechała jedna rodowita Niemka, nasza sąsiadka pani Waniorkowa z dwoma córkami. Jej męża zabrali Niemcy do więzienia. Dlatego ona nie zgodziła się podpisać volkslisty. Stwierdziła, że skoro jej mąż jest Polakiem, to ona także czuje się Polką, choć po polsku mówiła słabo. Poznała męża w Niemczech, gdy on tam studiował farmację.

Z powodu zniszczeń wojennych, uszkodzonych linii kolejowych i mostów, z Gniezna do Piotrkowa jechano przez prawie trzy dni. Tutaj po prostu wszystkich wypuszczono na stacji, pozostawiono około 150 osób z Gniezna. Pomoc okazała miejscowa Rada Główna Opiekuńcza z nauczycielem, panem Józefem Trzebuchowskim na czele. Sprawnie zorganizowano dla wszystkich

siostra Irka na oknie mieszkania w Piotrkowie

posiłek i nocleg.

Przed kilka dni zgłaszali się piotrkowianie, którzy zapraszali rodziny z Gniezna do swoich domów. A to wcale nie było łatwe. Panowała wielka bieda, żywność była bardzo droga, a wysiedleńcy ograbieni zostali prawie z całego majątku. Zazwyczaj brano do siebie rodziny zawodami, to znaczy adwokat brał rodzinę adwokata, aptekarz - aptekarza itd.

Początkowo moja rodzina zamieszkała u wdowy, pani Ostrowickiej. Mojej mamie dopiero w styczniu udało się załatwić przepustkę na obszar III Rzeszy, do której wcielona została Wielkopolska.

rodzina Mikołajczaków przed domem w Piotrkowie

siostra Ewa

Nie mogła dostać przepustki do miasta, z którego została wysiedlona, więc po długich staraniach otrzymała pozwolenie na podróż do miasteczka Witkowo, położonego kilkanaście kilometrów przed Gniezmem.

W drogę powrotną mama wzięła mnie z siostrą oraz Bronką Bogajewskiego, którego rodzice również zostali wysiedleni do Piotrkowa. Przesiadkę mieliśmy w Kutnie, gdzie nasz wujek był lekarzem w szpitalu jenieckim dla polskich żołnierzy. Na granicy była kontrola dokumentów. Żandarm spojrzął na nas i rzekł poważnie:

- Te córki to wcale nie są do pani podobne, ale ten chłopak to od razu widać, że pani syn.

Wtedy byliśmy zdenerwowani, lecz później śmiałyśmy się wszyscy z tego incydentu.

Wkrótce zamieszkaliśmy w domu przy ulicy Piłsudskiego, róg Niecałej. Dostaliśmy pożydowskie, zaniedbane mieszkanie, pokój z kuchnią. Obok był też mały sklepik. Dotychczasowy właściciel pan Gliksman wywiózł wszystkie swoje rzeczy i meble do getta. Nie było bieżącej wody, a ubikacja znajdowała się na podwórzu. W porównaniu z warunkami w rodzinnym domu różnica była ogromna. Pierwszy raz w życiu zobaczyłam pluskwy, które chodziły po ścianie. Tata nie chciał się zgodzić na ten lokal, lecz córki go przekonały. Z pomocą malarza z Gniezna w kilka dni odnowił mieszkanie, pomalował ściany, założył wodę i pozbył się robactwa.

Teraz byliśmy szczęśliwi, że jesteśmy razem i nikomu nie sprawia-

my kłopotu. Poza tym mieszkanie posiadało jeszcze jedną zaletę - było doskonałym miejscem do konspiracji ponieważ miało dwa wejścia. Jeśli wchodziło się jednym, to drugim można było uciekać. Co okazało się bardzo przydatne.

Moja mama nie umiała gotować, a poza tym zaczęła pracę w biurze melioracyjnym. Ja miałam 15 lat i musiałam nauczyć się gotować. Dzięki temu nauczyłam się gotowania i od tego czasu całe życie nieźle gotuję. Wkrótce ojciec założył sklepik spożywczy. Sprzedawali tam różne produkty skupowane od chłopów.

Uczęszczałam na tajne komplety pani Ireny Kmiecik. Była to wątpa kobieta, która chodziła od domu do domu i uczyła młodzież. Zaczęłam od trzeciej klasy gimnazjum i zdałam maturę w roku 1943. Z miłości do naszej opiekunki cały nasz komplet zdawał maturę z łaciny, co bardzo rzadko się zdarzało. Urządziliśmy nawet studniówkę. Muzykę puszczałyśmy z patefonu, który mój przyszły mąż zarekwirował z piotrkowskiego kina. Z największym szacunkiem wspominam nasze profesorki panie Wróblewską, Grabowską, Krajewską. Pozostaną One na zawsze w mojej wdzięcznej pamięci.

W 1942 roku wstąpiłyśmy z siostrą do Narodowych Sił Zbrojnych. Zapamiętałam z tej organizacji nazwisko pani

młodzież z tajnego kompletu, autorka druga od prawej u dołu

tajny komplet, autorka trzecia od prawej

Kędzierskiej. Ponieważ tam nic się nie działo, po kilku miesiącach postanowiliśmy przystąpić do Armii Krajowej. Przypadkowo trafił do nas Hilary Moraczewski „Morus” i właściwie to on nas wciągnął do AK. Ja wraz z kilkoma dziewczynami składałam przysięgę w mieszkaniu na ulicy 1 Maja przed moim przyszłym mężem ppor. „Stefanem” Henrykiem Krzyżańskim, który był zastępcą „Morusa”.

W naszym mieszkaniu znajdował się punkt kontaktowy. Moja siostra Ewa była bardzo dzielną dziewczyną. Nosila pseudonim „Emilia”. Prowadziła kancelarię Kedywu, przepisywała na maszynie rozkazy, raporty, korespondencję a także prowadziła szyfowaną ewidencję. Ja byłam jej pomocnicą.

W 1943 roku w naszym budynku, po drugiej stronie schodów, zwolnił się duży pokój. Było nam ciasno w piątkę, więc go zajęliśmy. Tam właśnie później odbywały się narady i odprawy piotrkowskiego Kedywu. Tam też nocowali często różni ludzie z konspiracji najczęściej „Morus”, „Wojtek” Raiter i inni.

W maju 1944 roku nastąpiły liczne aresztowania w Piotrkowie. Wśród kilkunastu osób z Armii Krajowej aresztowano między innymi łączniczkę Halinę Kępińską i kilku partyzantów. Musieliśmy się ukrywać. Ojciec z Ewą wyjechali do Warszawy, mama z Irenką do Radomia, a dla mnie znaleziono kwatery pod Piotrkowem. Po paru tygodniach sytuacja się uspokoiła i powróciliśmy do Piotrkowa. Jednak ojciec ciężko zachorował i mimo opieki cenionych łódzkich chirurgów zmarł zaledwie po dwóch tygodniach. Pochowany został na cmentarzu w Piotrkowie. (W roku 1945 został ekshumowany i pochowany w grobowcu rodzinnym na cmentarzu św. Piotra w Gnieźnie)

Już we wrześniu 1944 roku zaczęli napływać do Piotrkowa uciekinierzy z Warszawy. Piotrkowianie przyjmowali

ich do swych domów. Do nas też trafiło kilka osób, w tym trzy osoby z rodziny oraz dawni znajomi z Gniezna.

A w październiku, zaraz po Powstaniu Warszawskim, aresztowano mnie i siostrę. Gdy przyszli po nas, po drugiej stronie schodów nocował „Stefan”. Potem opowiadał, że przeżył najtrudniejsze chwile w życiu. Chciał zaatakować, ale mając jeden pistolet nie miał szans. Mógł doprowadzić do śmierci wszystkich mieszkańców. Dziwne, że nie przeprowadzono w naszym mieszkaniu rewizji, bo mogliby znaleźć jakieś obciążające materiały.

Przesłuchanie prowadził gestapowiec. Do niczego nie przyznawałyśmy się, wszystkiemu zaprzeczaliśmy. Po trzech dniach byłyśmy wolne. Zwolniono nas z Gestapo, ale w obawie przed powtórny aresztowaniem przerwane zostałyśmy, ja z siostrami i mamą, do Rawy Mazowieckiej.

Jednak w Rawie nie udało się nam nawiązać kontaktu z tamtejszą placówką AK. Gdy zaczął nam się palić grunt pod nogami, pomógł nam przypadkowo spotkany ksiądz. Wkrótce przeniosłyśmy się do Wolborza. Tam mieszkałam z siostrą w domku należącego do małżeństwa kolejarzy. Mama z Irką powróciły do Piotrkowa. Miałyśmy z Ewą fałszywe dokumenty na nazwisko Zofii i Krystyny Wrząsowskich. Mieszkałyśmy w domku na uboczu i żeby nie wzbudzać podejrzeń w ogóle nie wychodziłyśmy z domu.

Wcześniej aresztowano „Stefana” w Piotrkowie. Siedział w Gestapo a następnie w więzieniu. Został wywieziony ostatnim transportem, lecz udało mu się wydostać pod Kuluszkami. Przyjechał do Wolborza i pomógł nam dostać się do Piotrkowa. Transport zorganizował kpr. „Kos” Józef Swarbuła z Proszonia, dowódca miejscowej placówki AK, który przewiózł nas wozem konnym. Było to ryzykowne, bo Sowietci potrafili podróżującym wszystko zabrać. Niebezpieczni byli też niemieccy maruderzy. Ale na szczęście podróż skończyła się dobrze, mimo, że panował silny mróz.

W końcu stycznia 1945 roku do naszego mieszkania wpadł Żyd z pejsami w jarmulce. Zapytał się o mojego ojca. Powiedzieliśmy, że umarł. Na to on zaczął rozpaczać, że taki dobry człowiek i nie

autorka i „Stefan” Henryk Krzyżański

żyje. Tata mu pomagał, gdy on pracował na hucie. Raz nawet Niemiec chciał ojca zastrzelić, że podał mu kawałek chleba.

„Stefan” u „Kosa” w Proszeniu

„Stefan” z moją siostrą Ewą pojechali do Gniezna. Z braku połączeń dużą część drogi przebyli piechotą. Chodziło o to, by zająć nasze mieszkanie i uchronić przed rozkradzeniem. Ja zostałam z mamą i młodszą siostrą w Piotrkowie. Wtedy

Maria i Henryk Krzyżański

aresztowała mnie bezpieka. Zapytali o Marię Mikołajczak, a ja nazywałam się tak jak mama. Zabrali mnie z ulicy. Zrobiłam im awanturę, ponieważ strasznie się bałam. Było tam wielu pijanych ubowców. Komendant jednak zachował się przyzwoicie. Zorientowałałam się, że już dużo wiedzą o Armii Krajowej. Na drugi dzień mnie wypuścili.

Wróciliśmy do Gniezna. Mieszkanie udało się nam odzyskać i drogerie też. Za ten towar, który Niemcy zostawili, musieliśmy zapłacić władzy ludowej. Ale za towar, który nam Niemcy zabrali, to nikt nam nigdy nie zwrócił pieniędzy.

W 1946 roku wyszłam za mąż za Henryka Krzyżańskiego. Na wesele przybyło kilku przyjaciół z piotrkowskiej Armii Krajowej. W tym czasie wspólnie z mężem prowadziłam rodzinną drogerię. Ale w 1951 roku komuniści zabrali nam sklep. W międzyczasie ukończyłam studia na Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Po kilku latach przenieśliśmy się do Poznania.

Po wojnie spotykaliśmy się wielokrotnie z żołnierzami 25 pułku piechoty Armii Krajowej: z Wojtkiem Raiterem, Hilarym Moraczewskim, Adamem Trybusem. Ale najbliższy kontakt mieliśmy z Kazikiem Załęskim „Bończą”. Ten dowódca partyzancki w czasach stalinowskich ukrywał się u nas przed ucieką. Ostatni jego pobyt w 1953 roku o mało nie skończył się wpadką. Namierzyli go, lecz dzięki życzliwym sąsiadom zdążył wyjechać. W naszym mieszkaniu urządzili „kocioł”, a mego męża aresztowali i wywieźli do Urzędu Bezpieczeństwa do Poznania.

Do tej pory mam wyjątkowe pamiątki z Piotrkowa: stary patefon z piotrkowskiego kina z zestawem starych płyt, sztabową mapę powiatu piotrkowskiego, którą używał mój mąż, gryps z więzienia od Stefana...

Moje wspomnienia z wysiedlenia do Piotrkowa dedykuję mieszkańcom tego miasta w dowód wdzięczności za serce i gościnę okazaną mieszkańcom Gniezna w czasie trudnych, wojennych lat. Moi rodzice i wszyscy wysiedleńcy zawsze we wdzięcznej pamięci zachowali Piotrków i jego mieszkańców za to, że tak bardzo po ludzku się zachowali w tym trudnym okresie.

MARIA KRZYŻAŃSKA
PAWEŁ REISING

IV/1 KORESPONDENCA 2 FAPAK
listy z lat 2001-2009.

Toruń 21 V 2009 r.

L. dz. 643/wsu-417/09

Kojie

Pani Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

Droga Pani Mario,

Przesyłam na Pani ręce list jaki wysłałam w grudniu 2008 r. do pana ppłk. lek. med. Jana Górskiego z podziękowaniem za przysłane Pani Profesor życzenia imieninowe. List wrócił się z adnotacją "Adresat nie znany". Ponieważ jakiś czas temu nastąpiła u nas zmiana na stanowisku sekretarki fundacji i było w związku z tym trochę zamieszania to ten zwrócony przez pocztę list dopiero teraz do mnie dotarł. Przesyłam go Pani z prośbą o przekazanie go Panu Prezesowi Janowi Górskiemu, z przeprosinami, że tak długo to trwało.

Bardzo brakuje nam Pani Profesor, ale jak Pani wie, kontynuujemy jej prace w upamiętnianiu wojennej służby Polek licząc - jak zawsze - na pomoc współpracujących z nami osób. W związku z tym przesyłam Pani pismo w sprawie przygotowywanego przez nas projektu z okazji 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Mam nadzieję, że Pani i inne Członkinie Memoriału General Marii Wittek z Poznania, będą mogły nam pomóc w tej sprawie.

Załączam także folder o wystawie poświęconej Pani Profesor, którą miała Pani okazję oglądać w siedzibie fundacji w czasie uroczystości z okazji 100. rocznicy urodzin Pani Profesor. Wystawa będzie u nas eksponowana przez najbliższy rok, a drugi egzemplarz wystawy, przeznaczony do „jeżdżenia” po całej Polsce, można obecnie oglądać w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Liczymy, że dzięki temu uda nam się przybliżyć postać naszej Pani General większej ilości osób.

Bardzo serdecznie pozdrawiam i mam nadzieję, że się jeszcze zobaczymy w Toruniu.

Z wyrazami szacunku

SEKRETARZ ZARZĄDU

Dorota Kromp
mgr Dorota Kromp

Zal.

- 1) List D. Kromp do J. Górskiego z 1 XII 2008 r.
- 2) Folder o wystawie „Minęło 100 lat Kilka obrazów z życia gen. Elżbiety Zawackiej”.
- 3) Pismo w sprawie projektu na 70 rocznicę wybuchu II wojny światowej.
- 4) Kartka od A. Rojewskiej z wykazem Członkiń Memoriału z Poznania-Gniezna

Kopie

Szanowna Pani

Maria Krzyżanku

Przedstawicielka Memoriału

Toruń, data 21 V 2009r.

Miła Pani Mary,

Do korespondencji kol. Dorotki Kraup
dotychczas obiektem wykaz eziołtości Memoriału,
której zamieszkała w Poznaniu, Gwieździe
także w Pile. Ten wykaz sporządzam na
podstawie zgłoszeń (chyba adresy są aktualne)

Dziękuję Pani za wszystkie dotychczas przysłane
relacje. Wpłynęły dwie relacje od J. Gudermana
Aleksandra i Barbary Guderman. Nasz adres ma
przewodniczką od Pani Sł. Wójcik: Ania Rojewska

Wydane przez: Fundację „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polak”
Fot. Hanna Sikorska, druk: Druk Tor, Toruń, tel. 056 678 10 19

Toruń 15 XII 2008 r.

L. dz. 1811 | E | 08

Kopie

Pani Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

Droga Pani Mario,

W imieniu Pani Profesor dziękuję za Pani list z 21 listopada br. (otrzymałyśmy go 4 grudnia br.) oraz za przesłane materiały o śp. Marii Wiśniewskiej, siostrze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Na ich podstawie założymy na jej nazwisko teczkę osobową w naszym Archiwum Wojennej Służby Polek, zostanie także wpisana do tworzonej przez nas „Księgi Poległych Żołnierzy-Kobiet czasu II wojny światowej”.

Dziękuję także za kserokopie wniosków awansowych Oddziału A „Gustaw”, które zostały przekazane do naszego archiwum.

Pani Profesor, która niestety od dłuższego czasu źle się czuje i nie zajmuje się już załatwianiem żadnych spraw, przesyła dla Pani i Pani Bliskich oraz wszystkich poznańskich członkiń Memoriału i współpracowników Fundacji, a także dla wszystkich członków ŚZZAK Okręg Wielkopolska serdeczne pozdrowienia wraz z życzeniami miłej Gwiazdki oraz wszelkiej pomyślności w Nowym 2009 Roku. I ja się do tych życzeń także dołączam.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Siedziba Fundacji
„Archiwum i Muzeum Pomorskie AK
oraz Wojskowej Służby Polek”

i.oh.1536/E/08

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel. 056/65-22-186, e-mail: fapak@wp.pl
www.um.torun.pl/AK

Szanowna Pani
Marie Kruszyńska

61-646 Pomorze

Toruń, 17 IX 2008 r.
Droga Pani Marie,
W imieniu Pani Profesor
bardzo dziękuję za przysła-
nie dwóch dodatkowych egzem-
plarzy Biuletynu Okręgu
Kielkopol ska nr 1 (T1) Pani
Profesor przekazała je do Funda-
cji i do prezydium i dla naszych
pracowników.
Z całego serdecznie podzięko-
wania od Pani Profesor i od siebie
z wyrazami szacunku
Dorota Kruszyńska
Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Grafika: Kamilla Ratajczyk-Muśiak
Projekt kartki: A. W., K. M.; Druk-Tor, 056 651 42 51

Do M. Kmyżeniskiej

kopie

l. dr. 1562/0/08

Torun, 19 IX 2008r.

Drogo Pani Mario,

W imieniu Pani Profesor dziękuję
ze przysłała listę 35 nazwisk
poległych żołnierzy - kobiet. To dla
nas bardzo cenne dane i prze-
kazaliśmy je p. A. Rojewskiej, która
na polecenie Pani Profesor
zajmuje się opracowaniem "Księgi
Poległych Żołnierzy - Kobiet".
Będziemy wdzięczne za dalsze
dane o poległych.

Z wyrazami szacunku i pozdrowieniami

Donata Krupka

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

L. dz. 931/E-2/08

Kopie

Toruń 3 III 2008 r.

Do M. Kromp

Droga Pani Mario,

W imieniu Pani Profesor, która niestety źle się czuje, dziękuję za Pani listy z 15 i 20 lutego br. i za przysłane cenne dla nas materiały: tom I albumu „Polskie Państwo Podziemne w Wielkopolsce”, fotografie i ksera artykułów o pomniku Polskiego Państwa Podziemnego w Poznaniu a także o wystawie „Dziewczyny z AK – Wielkopolanki” i książce „Ze strachem pod rękę i śmiercią u boku...”. Będziemy wdzięczne za gromadzenie dalszych artykułów prasowych dotyczących upamiętniania kobiet walczących w czasie II wojny światowej.

Dziękujemy również za listę osób z Poznania, które otrzymały Odznakę Pamiątkową Memoriału Generał Marii Wittek i za przygotowanie listy aktywnych członkiń ŚZZAK Okręgu Wielkopolska, które Pani zdaniem powinny tę odznakę także otrzymać. Przesyłamy w załączeniu 6 Odznak Memoriału wraz z podziękowaniem z prośbą o przekazanie tym Paniom i przesłanie do nas pokwitowania otrzymania odznak.

Zwracam się do Pani z następującą prośbą: chcemy wystąpić do Urzędu do Spraw Kombatantów o przyznanie Medalu „Pro Memoria” dla osób, które zasłużyły się w utrwalaniu pamięci o walce kobiet w czasie II wojny światowej. Wśród tych osób chcemy wymienić Panią. W związku z tym prosimy o przysłanie nam swojego życiorysu sformułowanego tak, jak ma być napisany do Urzędu. W załączeniu przesyłam wzór takiego wniosku wraz z opracowanym życiorysem p. Janiny Kurowskiej, dla której także występujemy o nadanie „Pro Memoria”.

Może poda nam Pani także nazwiska innych osób z Poznania, które Pani zdaniem zasługują na to odznaczenie.

Załączam bardzo serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Zał.

- 1) 6 sztuk Odznak Pamiątkowych Memoriału Generał Marii Wittek
- 2) 6 sztuk podziękowań do Odznaki Pamiątkowej Memoriału
- 3) Wzór wniosku o przyznanie Medalu „Pro Memoria”

L. dz. 1259/E2/08

SŁOWNIK BIOGRAFICZNY
Kobiet ODZNACZONYCH
ORDEREM WOJENNYM
VIRTUTI MILITARI

Drogiemu Polakowi Mariu Pomyskiej z podziękowaniem
za współpracę i prośbę o dalsze udzielenie nam przysług
Knisz Polaków Robotniczym
Kons. sekcji powiatowej

Toruń, czerwiec 2008

Elżbieta Zasada

Wydane przez Fundację "Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojakowej Służby Polskiej"
Fot. Hanna Sikorska, druk. Druk-Tor, Toruń, tel. 056 678 10 19

3VI 2008
Mario Dwoja,
Czy byłabyś tak dobra i ma-
-piadała mi, kto z Warszawy
zaem gawiazny (np. Różga
Poległych Żołnierzy-Kobiet)
Kprodnice mi jako menięby
mi otrzymywanie męczy
III Armii Kobiet odem aronydo
VM - mi chciałaby
pamięć zainteresowanych

Sevderni pozdrawiam
Elżbieta

Pani Maria Pomyska

L. dr. 1259/E2/08

Do M. Kmyżenickiej

Projekt: Małżonka Wróblewska

Torun, 3 VI 2008 r.

Droga Pani Mariu,
Dziękujemy za Pani list z
28 maja br. i za pomyślane
pokwitowanie otrzymanie Odzma-
ki Pamiątkowej Marszałek
General Marii Wittek. Cieszymy
się, że Odzmała spełniły
Panią przyjemność.

Sendechnie pozdrowieniem
z wyrazami szacunku
Dorota Krupny
Sekretarka prof. Elżbiety
Zeweckiej

L. dz. 1757/77/07.

Do p. II. Knapieńskiej

Toruni, 20 IX 2007r.

Droga Pani Maria,

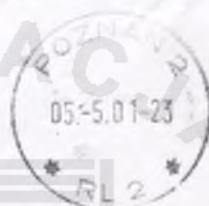
Pani General dziękuje za zaproszenie na uroczystość odsłonięcia garmika PPP i AK dnia 26 bm. i prosi Panią o wystąpienie w jej imieniu. Prosi także o wysłanie zaproszenie na tę uroczystość poznańskiej Pamięci p. Julii Hake (adres: ul. Błociszewskiego 86 B m. 31).

Złączam serdeczne pozdrowienie także w imieniu Pani General

Donata Knap
Sekretarka gen. Elżbiety Zawackiej

Nadawca
Maria Krzyżańska
61 646 Poznań

62 646 Poznań

Fundacja Pomorska Armii Krajowej
dla Memoriału im Gen Marii Wittek

1939 Wielkie Garbary 2 1945

87 100 Toruń

Wpłynęło dnia 8.05.
L.dz. 2107/2021/01

p. 360

B(76)

komosp. 22

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA

61-713 POZNAŃ, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 18, pokój 10, tel. 854-19-18
KONTO BANKOWE: PKO BP SA O/I POZNAŃ Nr 05 1020 4027 0000 1902 0300 2243

L. dz. 295 /

Poznań, dnia 01.06.2007

Szanowna Pani
gen Prof Elżbieta Zawacka
Toruń

W archiwum Kuratorium Wlkp. znalazłam fotografię z młodości śp. Ewy Korczyńskiej
Skserowałam również jej
życiorys własnoręczny
świadectwo urodzenia
ankiety personalną składaną w PRL
oraz arkusz ewidencyjny.

Pracujemy nad życiorysami do III Tomu Sylwetek.

Serdeczności

Anna Smiesz

Fotografie wraz
z dokumentami przekazałam
do Arch. WSK - b. osob. Ewy Korczyńskiej
sygn. 1060/WSK
Elżbieta Skeska

Do M. Kryżeniak

Mario Kochan,

przesyłam Ci serdeczne życzenia miłej Gwiazdki a także wiele pomyślności w Nowym 2006 Roku. W te szczególne dni Świąt Bożego Narodzenia przychodzą refleksje nad całym naszym życiem a zwłaszcza przypominają się Gwiazdki lat naszej służby wojennej – przeżyjmy je więc razem wspólnymi myślami. Załączam Ci – nie mając sama daru pięknego słowa – „Refleksje” jednej z nas; urzekły mnie one, przysłane z dalekiej Kanady przez młodzieńką „w onym czasie” żoliborską łączniczkę bojową „Ewę” – może podumamy nad nimi razem

Z najlepszymi myślami

Elżbieta

Mario Miś,

Przy okazji okazji 2002 roku moje osobiste życzenie świętemu p. Aleksandrowi Piłtrowicz (przygotowuje tak ważne referaty dla Bratowskiego Związku Polaków z pod znakiem Rodła) a także Wacławowi Wpianickiej Redaktorce p. Zofii Gwoździńskiej

Σ

2006

11 Refleksje
21 Białym

Do M. Kroyzentskiej

Projekt: Marzanna Wróblewska
L. d2. 1931/E.Z.

Torun, 16 X 2006 r.

Szanowne Pani,

Dziękujemy za list z 25
września br. i za przysługę
Hymn Polski Podziemny.

W zaleceniu przesyłam kopie
listu jaki wystaliśmy do pani
B. Pantowicz TUM i podziękowania
za przysługę przez nią materiały.

Z całego serdecznego pozdrowienia
od Pani Profesor i od siebie.

Z wyrazami szacunku
Dorota Kromb
Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Toruń 16 VI 2006 r.

L. dz. 1501/EZ/06 kopie

Pani Maria Krzyżańska
ŚZZAK Okręg Wielkopolska
Al. Niepodległości 18
61-713 Poznań

Szanowna Pani,

Dziękujemy za Pani list z 5 bm. i za przysłane nazwiska kobiet, którym należałoby przekazać Odznakę Pamiątkową Memoriału Generał Marii Wittek. Wśród wymienionych przez Panią osób p. Reginie Linkowskiej wysłałyśmy już Odznakę Memoriału pocztą dnia 2 bm., dla pozostałych 11 osób przesyłamy odznaki na Pani ręce z prośbą, żeby zechciała je Pani wręczyć w imieniu Pani Profesor. Przesyłamy jeszcze dodatkowo 3 odznaki, jeżeli będzie Pani chciała jeszcze komuś ją wręczyć. Prosimy o pisemne osobiste potwierdzenie od tych osób, że otrzymały odznakę (prosimy także o podanie przy okazji swoich stopni wojskowych w celu uzupełnienia na liście członków Memoriału). Prosimy odtąd – w miarę możliwości – przy nazwisku każdej kobiety-żołnierza podawać jej stopień wojskowy.

Dnia 13 bm. odbyła się zorganizowana przez władze Miasta Torunia uroczystość wręczenia Pani Profesor nominacji generalskiej. Załączamy wydruk artykułu na ten temat zamieszczonego na stronie internetowej miasta Torunia.

Z wyrazami szacunku i serdecznymi pozdrowieniami

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Mario Droga, przygotowujemy dyplomy dla wszystkich kobiet, które otrzymały Odznakę „Memoriału” (będą gotowe pod koniec czerwca). Czy możesz spowodować, aby wszystkie przysłały do nas osobiste podziękowanie i podpisały się stopniem wojskowym? W ten sposób zacieśnimy nasze powiązania i posunie naszą służbę upamiętniania.

Mario Droga najserdeczniej pozdrów ode mnie „Iskrę” Hankę Nowicką i „Bon ami” Urszulę Hoffman i podziękuj za miłe listy.

Serdecznie całuję

Elżbieta

Wente

*Ps Właśnie odebrałam dzisiaj przesyłkę, dyplomy.
Czy Ty pamiętasz, że każdy Okręg PTK ma swoje albumy fot. ze zdjęciami
naszej pracy? Muszę mieć Wasz album i tam musimy znaleźć zdjęcia
naszych sili i Komentarz. Proszę jakoś pomóc w tym celu. Wtedy będzie
37
w Bibliotece
ŚSBBT*

...
...
...
...

... 2015/57/1071/16

202

- 1) 14 Odznak Mem. Gen. M. Ułteke
- 2) Antyki z internetu "Gen. Elżbieta Zawacka"

MARIA KRZYŻAŃSKA

61-646 POZNAŃ

Poznań dnia 17.03.2006

Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej i Wojskowej
Służby Kobiet
Toruń
Wielkie Garbary 2

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek
w Toruniu

87 100

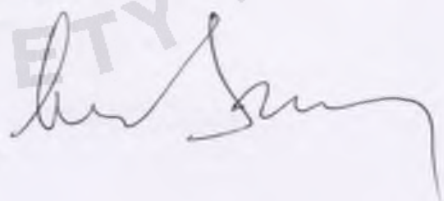
Wpłynęło dnia: 28-03-2006
L. dz. 559/WSW-42/06

Dot. 1059/WSW

Uprzejmie proszę o dołączenie do moich dokumentów załączonego
zaświadczenia IPN.

Dołączam fotografię-

Pozdrawiam

Warszawa, dn. 4.03.2006 r.

BIURO UDOSTĘPNIANIA I ARCHIWIZACJI DOKUMENTÓW

BU III 4-5538-68/06

Pani
Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

W odpowiedzi na złożony przez Panią wniosek o ustalenie, czy Pani nazwisko figuruje w katalogu IPN w załączeniu przesyłam stosowne zaświadczenie wydane na podstawie art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 18.12.1998 r o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 1998.155.1016, z późn. zm.).

Jednocześnie wyjaśniam, iż niniejsze zaświadczenie nie ustala Pani statusu jako osoby pokrzywdzonej, ani nie uprawnia do wglądu w dokumenty będące w zasobie IPN.

Udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy jest Pani osobą pokrzywdzoną w rozumieniu art. 6 cytowanej ustawy jak również udostępnienie dokumentów może nastąpić wyłącznie po złożeniu wniosku o ustalenie statusu pokrzywdzonego bądź wniosku o udostępnienie dokumentów osobie pokrzywdzonej.

p.o. Naczelnika Wydziału
Udostępniania

Wenyma
Paweł Perzyna

zał. 1
-zaświadczenie

Anna Kudra

Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów

BU III 4-5538-68/06

Pani
Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

Zaświadczenie nr *HAG/06*

Na podstawie art. 217 § 2 pkt 1 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), w związku ze złożeniem przez Panią Marię Krzyżańską wniosku, o którym mowa w art. 29 a ust. 1 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1016 z późn. zm.)

zaświadcza się, że

dane osobowe Pani Marii Krzyżańskiej zd. Mikołajczak ur. 15.11.1924 r. w Gnieźnie nie są tożsame z danymi osobowymi, które znajdują się w katalogu funkcjonariuszy, współpracowników, kandydatów na współpracowników organów bezpieczeństwa państwa oraz innych osób, udostępnionym w Instytucie Pamięci od dnia 26 listopada 2004 r.

Z upoważnienia
Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej-
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

p.o. Naczelnika Wydziału
Udostępniania

Pałwel Perzyna
Pałwel Perzyna

Opracowanie: Anna Kudra

Mirosław Kopa, Aleksander Arkuszyński, Halina Kępińska-Bazylewicz

DZIEJE 25pp ARMII KRAJOWEJ

GENEZA

STRUKTURA

**DZIAŁALNOŚĆ
ZBROJNA**

ZAPLECZE

**DRAMATY
POWOJENNE**

Okladka i strona tytułowa

Mirosław Kopa
Sławomir Niemierowski

Redaktor techniczny
Sławomir Niemierowski

Adiustacja i korekta

Tytus Jakubowicz

Szkice sytuacyjne

Witold Dziubalski

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów własnych autorów oraz
szerokiego grona uczestników walk i ich rodzin.

© Copyright by

Mirosław Kopa, Aleksander Arkuszyński, Halina Kępińska – Bazylewicz

Wydanie I

Łódź 2001

Wydanie książki umożliwiła finansowa pomoc:
Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

ISBN 83-90-1777-65

Książka wydana pod patronatem Koła Środowiskowego 25 pp AK
Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Łódź

Druk i oprawa: P.P.H.U. – „Marland”

Marianna i Marek Rusak

97-425 Zelów, ul. Poznańska 6a

tel. (044) 633-54-49

Toruń 17 II 2006 r.

l. dr. 292/EZ/06 kopie
Pani Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

Szanowna Pani,

Dziękujemy za Pani list z 20 stycznia br. (otrzymałyśmy go 30 stycznia).

Przesyłamy na Pani ręce tom II *Słownika VM Kobiet* z prośbą o przekazanie go p. Tadeuszowi Jeziorowskiemu z Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego z podziękowaniem za współpracę. Czy mogłybyśmy otrzymać tekst referatu o kobietach p. T. Jeziorowskiego, wygłoszonego na uroczystości PPP 27 IX 2005 r.? Podała nam Pani adres służbowy p. T. Jeziorowskiego, ale prosimy także o podanie, jeśli to możliwe adresu i telefonu domowego, a także adresu e-mailowego, co by bardzo usprawniło nasze kontakty.

Panią Profesor ucieszyła wiadomość o planowanej na marzec sesji o kobietach, będziemy wdzięczne za przysłanie nam listy planowanych referatów.

Dziękujemy także za przysłane zdjęcie tablicy pamiątkowej śp. Stefana Ignaszaka.

Już wkrótce nasza Fundacja przeniesie się do nowego budynku przekazanego nam przez władze miasta. Uroczyste otwarcie nowej siedziby i tworzonych tam przez nas Muzeum Wojskowej Służby Polek, na które zostaną zaproszone wszystkie członkinie Memoriału Generał Marii Wittek i oczywiście wszyscy inni nasi współpracownicy aktualni i potencjalni, nastąpi pod koniec maja br. W związku z tym poszukujemy ciągle nadal eksponatów, które mogłyby wzbogacić nasze na razie bardzo skromne Muzeum. Czy może Pani jakoś w tym pomóc? A może p. T. Jeziorowski może jakoś pomóc radami i wzbogaceniem naszych zbiorów muzealnych? Będziemy wdzięczne za wszelką pomoc.

Czy zna Pani p. Halinę Bazylewicz-Kępińską ps. „Kora”, współpracowniczkę Fundacji, mieszkającą w Piotrkowie Trybunalskim?

Przesyłamy Pani ksero wspomnienia o śp. Krystynie Skassa-Żarnowskiej ps. „Sarna”, może Panią zainteresują.

Może miałyby Pani możliwość korzystania u kogoś z poczty internetowej? To by bardzo usprawniło nasze kontakty. Adres e-mail do Pani Profesor: zawacka@wp.pl

Verte

Dziękujemy także za przysłany nam jak zawsze bardzo cenny Biuletyn Informacyjny
ŚZŻAK Okręg Poznań nr 4/2005.

Załączam serdeczne pozdrowienia od Pani Profesor (która trochę niedomaga) i od
siebie.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Prof. dr hab. Elżbieta Zawacka
87-100 Toruń, ul. Gagarina 136 m 26
tel. 056 / 65 17 344
e-mail: zawacka@wp.pl

Toruń 7 IX 2005 r.

L.dz. 2537/EZ/05

1 kopia UEZ

Pani Maria Krzyżańska
Wiceprezes Zarządu Okręg Poznań ŚZZAK

61-713 Poznań

Szanowna Pani,

Przepraszając za opóźnienie w odpowiedzi spowodowane przerwą urlopowa oraz pilnymi pracami nad ukończeniem II tomu *Słownika VM kobiet*, dziękujemy za listy z 3 i 29 sierpnia br. Jesteśmy wdzięczne za przeprowadzone poszukiwania danych o odznaczonych VM Zofii Kamińskiej i Marii Szerockiej mimo, że nie przyniosły pozytywnych rezultatów. Dziękujemy także za materiały o nie posiadającej zweryfikowanego nadania VM Jadwidze Bobińskiej. Jej biogram przewidziany jest w IV suplementarnym tomie *Słownika*. Jesteśmy wdzięczne za tak cenną dla nas pomoc Pani i ŚZZAK w Poznaniu.

Załączam serdeczne pozdrowienia od Pani Profesor.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Toruń 6 V 2005 r.

L. dz. 1183/E2/05

kopie

Pani Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

Szanowna Pani,

Dziękujemy za Pani list z 29 kwietnia br. i załączone pisma dotyczące odznaczonej VM Zbysławy Krajna. Jak już Pani wie z rozmowy telefonicznej z Panią Profesor Zbysława Krajna posiada zweryfikowane nadanie VM.

Zwracamy się do Pani z kolejną prośbą, tym razem poszukujemy danych o odznaczonej VM Zofii Kamińskiej, ur. 15 XI 1919 w Tuliszkowie, pow. koniński, która przed wojną ukończyła Gimnazjum im. Dąbrówki w Poznaniu, maturę uzyskała w Collegium Marianum, była czynną uczestniczką Chorągwi Wielkopolskiej Organizacji Harcererek, rozpoczęła studia w Wyższej Szkole Ogrodniczej ^{w Poznaniu} /przerwane wybuchem wojny; w czasie okupacji w AK w Warszawie, zginęła w maju 1944 prawdopodobnie zamęczona w czasie przesłuchania przez gestapo. Może uda się Pani coś o niej znaleźć. Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Mario Droga,

- Rozmawiałam tel. z ptk Sulejcem W. (była. Odznaczenie Władysław Kamb.)
Miałam nadzieję VM jest w posiadaniu a że Kancelaria Kapituły nie jest
an constans z sprawami odznaczeń VM, to jest nasz i muszę mi dobrać
skierować do ptk myślenie
- Mamym kłopoty z brzożaniem z Kamińskiej VM, z roku zofie Kamińskiej aż
zamiarom; trudno je zidentyfikować. Próbowałam z prośbą o pomoc
Bardzo serdecznie pozdrawiam i dziękuję z góry

7/5 05 Elżbieta Zawacka

Do M. Krayskiej

bidz. 868/E2/05

4 IV 2005 r.

Szanowna Pani

Na prośbę Pani Profesor
przesyłam kopię listu
wystawionego do p. dr Barbary
Judkowiak w podziękowaniu
za materiały o bi. Netelii
Tufesiewicz.

Złączymy serdeczne pozdro-
wienie

Z wyrazami szacunku

Dorota Kramp
Sekretarka prof. Elżbiety
Zewskiej

201.

1/ kopia listu do B. Judkowiak
2/ klatka wydawnicza

L.dz. 652/E2/05

Toruń 22 II 2005 r.

Do M. Krzyżewskiej

Szanowna Pani,

Przesyłam projekt „Apelu o upamiętnianie służby wojennej kobiet, o uczczenie poległych w walce o niepodległość Polski”. Czy uważa Pani ten „Apel...” za potrzebny? Jeżeli tak, czy ma Pani jakieś uwagi i zastrzeżenia do jego treści? Może zaproponuje Pani wymienienie jeszcze innych osób do współdziałania? Czy zgadza się Pani na podanie Pani adresu dla celów korespondencyjnych? Adres taki miałby jakoś przybliżyć sprawy osobom z Pani terenu, które zechcą włączyć się do pracy. Będę wdzięczna za wszelkie uwagi.

Ponieważ sprawa z różnych względów jest pilna, bardzo proszę o odwrotną odpowiedź. Brak odpowiedzi w najbliższych dniach przyjmuję jako zgodę na moją propozycję.

Z serdecznymi pozdrowieniami i podziękowaniami

Elżbieta Zawacka

Mariano Kochanek

jestem Ci taki ogromnie wdzięczny za listy
o Intasuriz, już nie pamiętam znajdować się w galerii...
Zachęcając mnie do...
Pracuję przede wszystkim do wszystkich wymiarych...
odwrotcie, wstępnie do Hantki Kowalskiej; ~~list~~ relacja Skirwickiej...
pokazaniem różnym w naszym współpracowniczym jako...
Serdecznie... SŁ

1/ Apel

2/ krew od L. Kocymiskiego

3/ - 11 - biogram Skirwickiej

L. Ok. 1744/2005

Fundacja Pomorska Armii Krajowej
 Memoriał Gen. Marii Wittek
 Wielkie Garbary 2
 87 100 Toruń

W załączeniu przesyłamy

1. Życiorys śp. Ewy Kolanowskiej 1841)WSK ✓
2. Nekrolog Łucja Górecka "EWA" ✓
3. Nekrolog ppłk Marianny Kaniewskiej 1866)WSK 216)kur. Zagr. ✓
4. Życiorys Elżbiety Dutkowskiej z d. Cmela ✓
5. Wspomnienie Wandy Błęńskiej 159)159 Pom.
6. Kęszycka Józefa Wspomnienia
7. Det. prof. Elżbiety Zawacka 443)WSK
8. Wspomnienie pośmiertne śp. Marii Manczarskiej z d. Draheim ✓
9. Wspomnienie • ppłk Stefanie Ignaszaku ✓
10. Wspomnienie • Hannie Lapis "Dębczak" ✓
11. Biografia Aleksandry z d. Marcinkowskiej zam. Schmidt ps. Lobella Powst. Warsz. członk. Ojczyzny

FUNDACJA "Archiwum i Muzeum F-morskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek" w Toruniu	
Wysłano dnia:	31.01.2005
UZ.	156/OSK-44/05
Załączniki:	P.L.V.
Referent:	

Poznań

Janina

**WNIOSEK
o nadanie Medalu „Pro Memoria”**

Nazwisko/ lub nazwa osoby prawnej/ KRZYŻAŃSKA		Imiona MARIA ŁUCJA
Imię ojca ŁUCJAN		Imię i nazwisko rodowe matki MARIA Z D. JAROSZEWSKA
PESEL/ lub nr z rejestru sądowego/ 24111503526		
Data urodzenia 15.11.1924	Miejsce urodzenia GNIEZNO	Obywatelstwo polskie
Miejsce zameldowania na pobyt stały/ lub adres osoby prawnej/ 61 – 646 POZNAŃ		
Uzasadnienie wniosku <p>Urodziła się 15.11.1924r. w Gnieźnie, córka Łucjana i Marii z d. Jaroszewskiej. Rodzice byli właścicielami drogerii do 1939r. Ojciec zaangażowany w Stronnictwie Narodowym, matka od 1942 r. należała do AK. Do 1939r. mieszkała z rodziną w Gnieźnie., gdzie ukończyła 2 klasy gimnazjum i liceum. Należała do ZHP, PCK i Ligi Morskiej i Kolonialnej. Wysiedlona z rodzicami i siostrami Ireną i Ewą w dniu 11 XI 1939r. z domu i wywieziona w grudniu t.r. do Piotrkowa Tryb. gdzie mieszkali w złych warunkach. Od stycznia 1940r. uczęszczała na komplety tajnego nauczania. Maturę zdała w maju 1943r. Warunki materialne rodziny polepszyły się, gdy zatrudniła się w Biurze Żywnościowym, a ojciec zaczął prowadzić mały sklepik w domu gdzie mieszkali. W 1942r. na wiosnę ich dom został włączony do konspiracji Armii Krajowej, Obw. Piotrków Trybunalski (skrzynka kontakt.). W marcu 1942r. została zaprzysiężona przez por. „Stefana” (Henryka Krzyżańskiego), późniejszego męża (1946r.). Do organizacji została zwerbowana przez por. Hilarego Moraczewskiego „Morusa” Komendanta „Kedywnu” pod pseudonimem „Mała”. Była łączniczką w Zespole Łączności, szczególnie przy obsłudze punktu kontaktowego w domu, jak również do przenoszenia przesyłek, nasłuchu radiowego, obsługi sekretariatu. W czasie w służby w AK zetknęła się z mjr Adamem Trybusem, „Mścislawem” – cichociemnym d-cą Kedywu Okr. Łódź, z dr Alfonsem Reiterem, „Wojtek”, St.Kotarbińskim „Burzą” – d-cą Oddz. Partyzanckiego i in. żołnierzami AK. W organizacji była zaangażowana cała rodzina. Sklepik, który prowadził ojciec pozwalał na wchodzenie do mieszkania ludzi bez zwracania uwagi. W czasie Powstania Warszawskiego w ich domu przebywał gen. Michał Stempkowski – Komendant Okr. Łódź. W sierpniu 1944r. zmarł Jej ojciec. W tym czasie została aresztowana wraz z siostrą Ewą przez gestapo, po krótkim śledztwie zwolniona. Natychmiast cała rodzina została przesiedlona przez dowództwo AK do Rady Mazowieckiej, pod zmienionym nazwiskiem Wrząsowscy. W listopadzie 1944r. została przemycona do Wolborza, a po wkroczeniu Armii Radzieckiej wróciła do Piotrkowa Tryb. Po powrocie do Gniezna z matką odzyskała drogerię i mieszkanie. W Poznaniu studiowała w Akademii Handlowej (1945-1950); tytuł magistra ekonomii uzyskała w 1967r. Do 1951r. prowadziła z mężem drogerię po rodzicach, a po jej odebraniu w 1951r. zatrudniła się w Poznańskich Zakł. Piwowarskich jako księgowa. Od 1975r. pracowała w fabryce Samochodów Tarpan na stanowisku gł. spec. ds. finansowych. W 1981r. przeszła na emeryturę, pracuje jednak nadal aż do 1997r.</p> <p>Do służby w AK (marzec 1942 – styczeń 1945) skłoniło ją patriotyczne wychowanie w szkole i w rodzinie zaangażowanej w konspirację. Od 1980 należała do Solidarności, od 1989 jako członek Solidarności Polskich Kombatantów w Poznaniu. Od 1990 r. jako członek ŚZZAK – kkr. Wlkp., także członek Komisji Weryfikacyjnej Okręgu. Od 1999 r. v-ce prezes Zarządu Okr. Wielkopolskiego, w l. 1993 – 2002 v-ce przewodn. gł. kom. rewizyjnej ŚZZAK; a w l. 1992 – 1999 członek Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Znana i zasłużona w organizowaniu uroczystości patriotycznych na terenie Poznania i prac redakcyjnych. Jako członkini i przedstawicielka od 1997 r. Memoriału gen. Marii Wittek działającego przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii</p>		

Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”. Bardzo aktywnie zbierała dokumentację (relacje kobiet walczących na wszystkich frontach II wojny światowej). Opracowała ok. 600 not biograficznych. Współpracuje z gen. prof. Elżbietą Zawacką nad Słownikiem Biograficznym Kobiet Odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militarii t 1-3. Uczestniczy od 1996r. w sesjach popularnonaukowych organizowanych przez Fundację.

Posiada odznaczenia: Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami (1945), Krzyż Armii Krajowej (1994), Krzyż Partyzancki (1990), Krzyż Kawalerki (1992).

Występujący z wnioskiem

FUNDACJA
„Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel. 056 65 22 186, e-mail: fapak@wp.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244
pieczęć

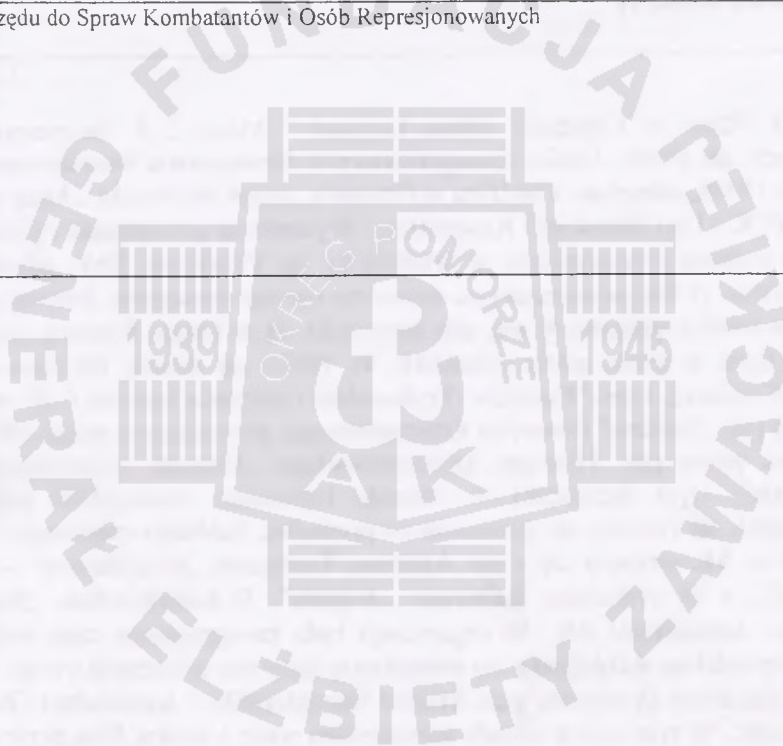
data

PREZES ZARZĄDU

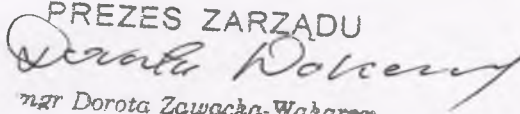
Dorota Walczak
mgr Dorota Zawacka-Walczak

imię nazwisko i podpis osoby
upoważnionej do występowania z wnioskiem

Adnotacje Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

**WNIOSEK
o nadanie Medalu „Pro Memoria”**

Nazwisko/ lub nazwa osoby prawnej/ SIKORSKA		Imiona JANINA WARDEGA
Imię ojca ANTONI		Imię i nazwisko rodowe matki KATARZYNA
PESEL/ lub nr z rejestru sądowego/ 12083101440		
Data urodzenia 31.08.1912	Miejsce urodzenia CZECHY pow. SIERADZKI	Obywatelstwo polskie
Miejsce zameldowania na pobyt stały/ lub adres osoby prawnej/ 		
Uzasadnienie wniosku <p>Urodzona 31 VIII 1912 r. w Zduńskiej Woli, córka Antoniego i Katarzyny Wardęga. Instruktorka Przysposobienia Wojskowego Kobiet (PWK). Podczas działań wojennych we wrześniu 1939 r. pracowała w szpitalu polowym na Żoliborzu. W listopadzie 1939 r. została zaprzysiężona w Związku Odbudowy Rzeczypospolitej, gdzie od 1940 r. do marca 1945 r. była szefem kolportażu oraz zastępcą Komendanta Okręgu IV ZOR do Spraw Kobiet. Studiowała na tajnym uniwersytecie. Jednocześnie od maja 1942 r. działała jako instruktorka i kierowniczka organizacyjna kursów szkoleniowych podwydziału Pomocy Żołnierzowi BIP KG AK. Uczestniczyła także w akcjach „N” i „Antyk” prowadzonych przez BIP. Od marca 1944 r. kierowniczka łączności Szefa Oddziału I KG AK (mjr/płk Antoniego Sanojcy). W Powstaniu Warszawskim, komendantka gospody frontowej na Powiślu. Po Powstaniu przebywała w Częstochowie, gdzie do marca 1945 r. utrzymywała kontakty konspiracyjne z kierownictwem ZOR i BIP. Po wojnie (do emerytury) pracowała w Głównym Komitecie Kultury Fizycznej i Turystyki w Warszawie.</p> <p>Odnaczona Srebrnym Krzyżem zasługi z Mieczami, Krzyżem Armii Krajowej, Warszawskim Krzyżem Powstańcym.</p> <p>Od 1997 r. jako członkini Memoriału gen. Marii Wittek, bardzo aktywnie współpracowała z Fundacją Archiwum i Muzeum Pomorskim Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu. Do działu Archiwum WSK dostarczała materiały archiwalne (relacje, prasę konspiracyjną, fotografie). Uczestniczyła w listopadowych sesjach popularno – naukowych organizowanych przez Fundację. Na VI Sesji wystąpiła z bardzo rzeczowym referatem pt. „Służba Pomocy Żołnierzowi (PŻ) w Powstaniu Warszawskim”, opublikowanym w Służbie Polek... cz. 3. Współpracowała z gen. prof. Elżbietą Zawacką i ze środowiskiem kombatanckim kobiet – żołnierzy.</p>		
Występujący z wnioskiem <p style="text-align: center;">FUNDACJA „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” 87-100 Toruń, ul. Podmurna 93 tel. 056 65 22 186, e-mail: fapak@wp.pl NIP 956 16 25 127; REGON 870502736 KRS 00000 41692 Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244</p>		
data	pieczęć	PREZES ZARZĄDU mgr Dorota Zawacka-Walarecy imię nazwisko i podpis osoby upoważnionej do występowania z wnioskiem

Miła Pani Mario,

12 07 2009r.

Wysyłam Pani materiały dotyczące sp. Marii Unierzyckiej

- 1) Ksero relacji 3 s.
- 2) relacja EZ 1 s.
- 3) Kwestionariusz PPK
- 4) Akt oskarżenia → Tezka osob. Unierzyckiej 362/USK
Tezka problemowa 1.229 USK Okręg
Poznań Obszar Zachod.

5. Ksero kart inf

W tezce Unierzyckiej są kserokopie zaświadczeń (w tym od M. Littek)

Dołączam też relację Marianny Kamińskiej (dwa s. i tabu odbite
Mielisimy dwie kopie, więc daje jedną do użytku. Pani Hani
T. Marszałkowskiej M. z d. Kamińskiej 1068/USK

Do naszego Biuletynu, krótki biogram o niej to ja napiszę.
Serdecznie pozdrawiam i dziękuję za otuchę i współpracę z Archiwum
Ania Rojewska

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej

i
Memoriał Generali Marii Wittek
87-100 Toruń, ul. Wielkie Garbary 2, tel. 056/65 22 186
www.um.torun.pl/~archAK, e-mail: archAk@um.torun.pl
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

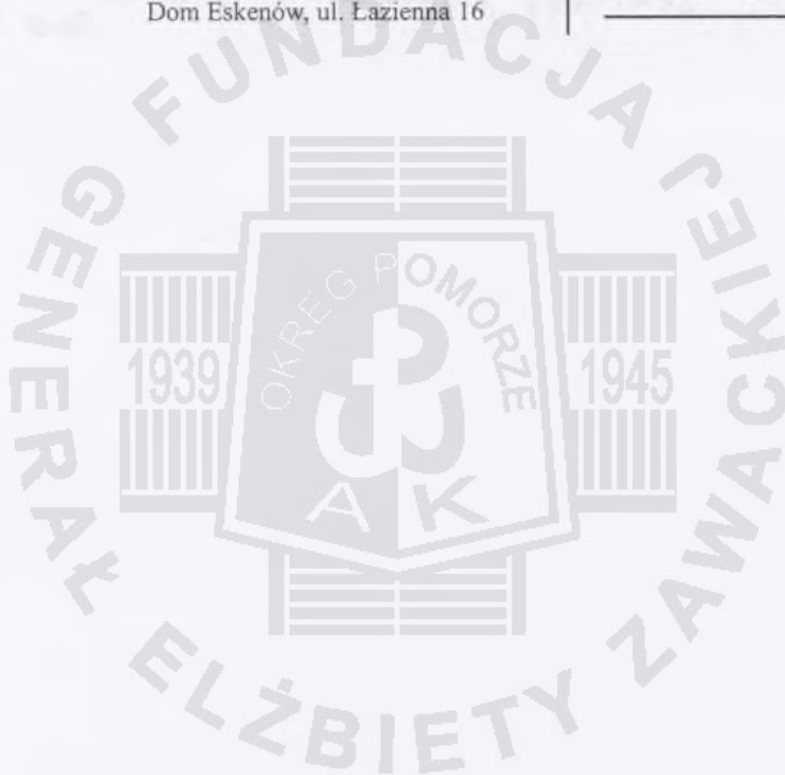
WYSTAWA
Wojskowa Służba Polek
Toruń 16 XI – 31 XII 2002 r.
Dom Eskenów, ul. Łazienna 16

L. dz. 1908/Wsk-412/04

Stanosna Peew

Mania Krzyżowski

61-646 9027A7

8955/E2/03

1 kopia u E2

Po M. Krzywicki

Tomii 4 XII 03

Wrazym Współdziałającym z
"Dziennik" na czele
Pawła Serdecznie dziękuję
Elżbicie

Mario Drogos

Dziękuję za "Wspomnienie o Hance Lubo-
widnej" Podręcznikiem po Krawcówce
Licy, że zgłosiła Modli Górze do
II tomu Sylwetek (zaczyna się
ze mną o tym) do prof Kabziński
i liczę na Twoją dobrą tak
wzajemną pomoc

Podręcznik ode mnie i ródz praca
Zgłoszenie Hance Nowickiej i Krystin

verte

Witam dostatan Twoj list z domy mi o Dziale archiw
bawars, bawars dziękuję Elżbicie 5311

2ed.

11 Zyczenie świąteczne od E2.

Elżbieta Zawacka
17-109 Toruń, ul. Gagarina 136 m 26
tel. 651-73-44

Toruń 17 VII 2003 r.

1 kopia u El.

L. dz. 3543/E.2/03

Pani Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

Droga Pani Mario,

Wykończyłam biografię Dutkowskiej - dziękuję. Przesyłam ją, bo może odkryjesz jakieś nieścisłości. (Sprawy autorstwa, współautorstwa i honorarium zostaną załatwione po ukazaniu się I tomu Słownika w druku).

Nikt poza Tobą z współautorów Słownika nie przysłał tak wspaniale udokumentowanych biografii. Dutkowska będzie miała najlepiej chyba udokumentowany życiorys.

Mario Miła, tom I wyjdzie, mam nadzieję w bieżącym roku. Załączyłam ^(ci) nazwiska kobiet z VM i VM?, zarówno z Łodzi jak i z Poznania. Może podjęłabyś się współautorstwa lub przysłania jakichkolwiek informacji biograficznych o nich? Byłabym tak ogromnie wdzięczna.

Pozdrów proszę wszystkie nasze Panie z Memoriału, Redaktorkę Waszego świetnego biuletynu. Może zapytałabyś „Droзда” – przekazując mu moje serdeczne pozdrowienia? – jestem bardzo zainteresowana, czy jest członkiem Warszawskiego Klubu Kawalerów VM i tym, co sądzi o jego ewentualnej działalności (nie mogłam być na sprawozdawczym spotkaniu).

*znowu raz dziękuję serdecznie pozdrawiam
Elżbieta Zawacka*

Do M. Kmyżewskiej
Łódź 9134/E2/03

1 kopia u E2.

Toruń 16 XII 2003 r.

Mario Droga,

Dziękuję za tak cenne dodatkowe materiały, zwłaszcza Dutkowskiej i Żyźniewskiej, przysłane listem z 14 bm. Chciałabym móc Ciebie uważać za stałą Informatorkę „Memoriału” w zakresie KO)Poznań i Łódź, dobrze? Nasza poprzednia z Łodzi, b. dobra pomocnica Wanda Jędrzejewska (razem z mężem „Jurkiem” z Zagrody i z KO Łódź), już nią nie jest – oboje niedawno zmarli.

- Jeżeli chodzi o propozycję przyszłych Sylwetek do II tomu odpadają Korczyńska i Orliczowa (mają VM, a te odznaczone muszą iść do Słownika VM tom II, do którego również Cię serdecznie proszę o współpracę).

- O Niesobskiej wiem, że ma dzielnego imiennika kombatanta mieszkającego w Bydgoszczy.

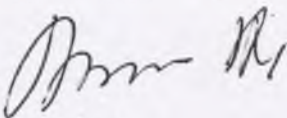
- Cieszę się na Sylwetkę do II tomu Twojej Siostry Ewy Kolanowskiej z d. Mikołajczak – Twojego autorstwa.
- Kto z Waszych poznańskich Kombatantek mógłby „Sylwetki” zakupić (za zaliczeniem) a może też inne nasze wydawnictwa. Mamy kłopoty finansowe.

Bardzo wdzięczna jestem za listy Goszarki
w Twoim miłym piśmie które mogłam
się zapoznać

Elżbieta

Łącznicze piotrkowskiego Kedywu
Marii Krzyżaniskiej, "Matej" w dniu
uchonorowania jej małżonka
Henryka Krzyżaniskiego "Stefana"
tablicą pamiątkową w Kościele św. Jacka
w Piotrkowie Tryb.

— autorzy —

orkop

Kalina Kępińska - Basylewicz

Piotrków Tryb. 10.06.2001.

Toruń, dnia 6.06. 2001 r.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Patri

kopia

Pani Maria Krzyżańska

61-646 Poznań

1.dz.2396 WSK 2001

Szanowna Pani,

Potwierdzając odbiór przysłanych przez Panią w maju br. (2 V, 4 V) materiałów na temat kobiet, które były czynnie zaangażowane w działalność konspiracyjną w Kraju (prof. Maria Chmiel, prof. Maria Czekalska i Józefa Kęszycka), bardzo za nie dziękujemy. Informujemy również, że biogram pplk. Stefana Ignaszaka dotarł do naszej Fundacji – również zań bardzo dziękujemy.

Dziękujemy też za nawiązanie, w imieniu Memorialu, współpracy z p. dr Barbarą Judkowiak - czekamy na odzewz Jej strony.

Jeszcze raz dziękujemy i zapraszamy do dalszej, owocnej współpracy.

Z poważaniem

K. Minczykowska
Katarzyna Minczykowska
Kierownik Działu Archiwum WSK

Maria Krzyżańska
61 646 Poznań

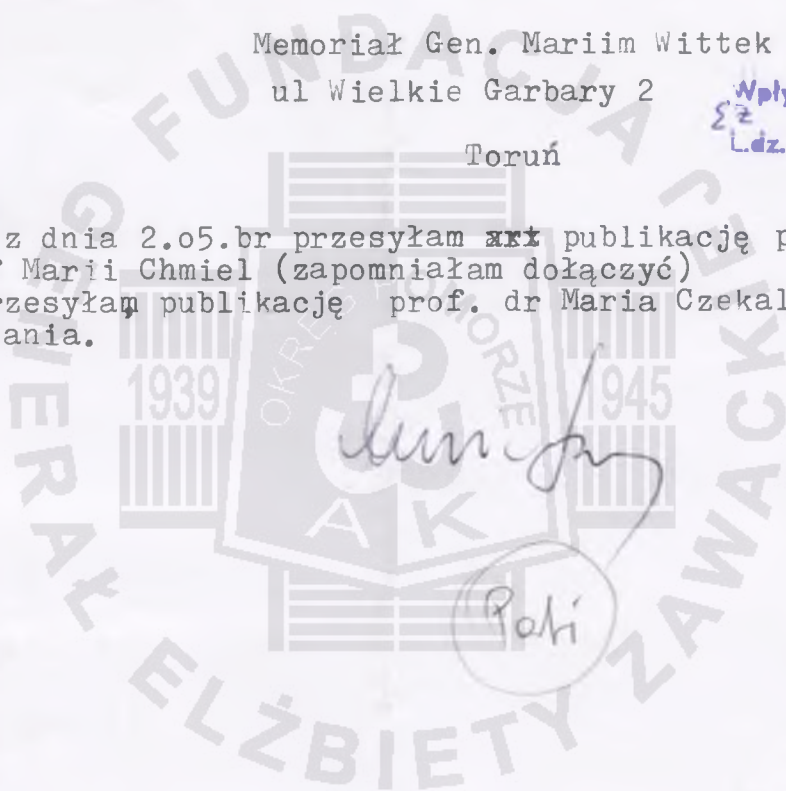
4.05.2001

Memoriał Gen. Mariim Wittek
ul Wielkie Garbary 2

Toruń

KTC
Wpłynęło dnia 8.05.
Licz. 2107 ask 01
0.0

Do pisma z dnia 2.05.br przesyłam ~~art~~ publikację prasową
dot. prof Marii Chmiel (zapomniałam dołączyć)
równie przesyłam publikację prof. dr Maria Czekalska do
wykorzystania.

Poznań dnia 2.05.2001

Wrc 8105
22 Wpłynęło dnia 2104 11.05.01
Ldz.
 P.W.

Memoriał im Gen Marii Wittek

87 100 Toruń
Wielkie Garbary 2

Poli

Do uprzednio przekazanej notki Biograficznej
Józefy Kęszyckiej dołączam notkę ze słownika uczestni
ków walki z prośbą o włączenie do akt

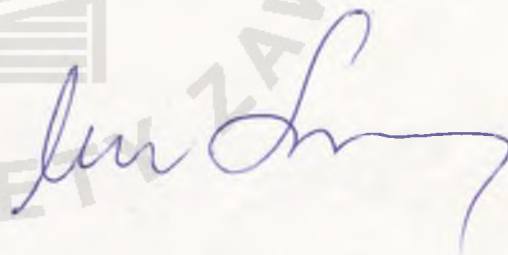
Przesyłam artykuł dotyczący Dr Marii Chmielowej do wykorzystania,

Awizowany przezemnie pismem z dnia 7.03.br biogram
ppłk Stefana Ignaszaka został przez dr Zofie Grodecką
przesłany ~~wła~~ na adres Fundacji.

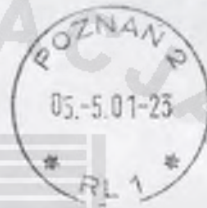
jak!

Nie jesteśmy pewni czy dotarł.
Nawiązałam kontakt z dr Barbarą Judkowiak adiunkta Uniwersytetu
im Adama Mickiewicza w Poznaniu numer tel
zam. 60454 Poznań ul. , która zobowiązała się
bezpośrednio na adrs Memoriału przesłać Biogram Bł. Natalii
Tułasiewicz i skontaktować się z Memoriałem,

Łączę pozdrowienia

Światowy Związek Żołnierzy
Armii Krajowej
Okręg Wielkopolska
Al. Niepodległości 16
60-713 Poznań, tel. 8-541-918
Konto: PKO BP 10 00 1 Poznań
Nr 10204027-9436-270/1

Fundacja Pomorska Armii Krajowej

1939 Wielkie Garbary 2 1945

Wpłynęło dnia

Licz. 2107

8,05

4m 01

87 100 T o r u ń

W 195/2001.

B, 361

News do teorii Mikofajweli
te Maria Kryżaniška Parnai
7. IX 2001

diŋga revderme varnuowe

- podm'kowanin za materialy (Madliboska, Genarnet)
- zaprosieni (Piotrowicz 4.P.U. ne Serje XI ANEK
trake najstac zaproseni do dinsty-
fatu i odsrulinu do do Piotrowicz, i
Czaplichij? (Wora kapiata relaje
modli bawling
[zaprosic ne XI Serje dr Wozniacka
- chci mu jist n' dobroju kon-
talin z SZOPK - jakoby ze
duso b'g'ed' n' Ency klop'ed' b'g'ed'
przygotowanie komu chetu p'ze Piotrowicz
g'ed' o Madliboskiy
- pravitam o dalni relaje od G'ons-
esyniskij dr Wora
- pravitam o predstavim kontaktu
z Piotrowiczem Trijb - Okrogi, t'ed'z
to. (tam n'w'g'ed' Mikofajweli-Kry-
zaniška)
zue dobroju p. Barylewicz
- podadam informacj o Monozratu
AK-t'ed'z; podm'kowanin za kerty, i⁴
- Kryżaniška me komputer i sprowedlu
cety b'g'ed' b'g'ed' i p'uple d'ame o k'ebitelu
ZZ

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/~archAK>, e-mail: archAK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128 00-0

Toruń, dnia 03.VIII.2001 r.

1.dz.2740 WSK 2001

Pani Maria Krzyżńska

61-646 Poznań

Szanowna Pani,

Dziękując za korespondencję z 25 lipca br. oraz za przysłane materiały, zgodnie z obietnicą przekazuję relację E.M. Korczyńskiej. Niestety, jeżeli chodzi o relacje Wandy Modlibowskiej, to nie jesteśmy w jej posiadaniu. Owszem w zbiorach naszego archiwum znajduje się teczka na nazwisko W. Modlibowskiej, ale jej zawrtość stanowi tylko skromna korespondencja, której treść nie zawiera żadnych informacji dotyczących działalności konspiracyjnej, czy nawet powojennej W. Modlibowskiej.

Jednocześnie też chciałabym Panią prosić o pomoc i nie ukrywam, iż mam nadzieję, że będzie Pani tak dobra i mi jej nie odmówi. Zwracam się do Pani, bo to przecież właśnie Pani wciąż o nas pamięta, podobnie jak Pani Hanna Nowicka, z którą niestety ostatnio nie mamy kontaktu. Otóż od niedawna w ramach prac naszego Archiwum zajmuję się Okręgiem Poznańskim. Niestety z przykrością muszę stwierdzić, że w zbiorach naszego archiwum posiadamy stosunkowo niewiele teczek dotyczących kobiet-żołnierzy działających w konspiracji wielkopolskiej bądź tych Pań, które z Wielkopolski pochodzą a działały w innych dzielnicach Polski lub tych, które były w konspiracji poza Wielkopolską, ale po wojnie przeprowadziły się na te tereny. Byłabym zatem niezmiernie Pani wdzięczna, gdyby zechciała Pani jako Wiceprezes Zarządu SZŻAK Okręgu Wielkopolska, a przede wszystkim jako nasza wierna współpracowniczka, pomóc nam w zdobyciu danych na temat kobiet-żołnierzy zrzeszonych w Państwa Okręgu lub może przekazać kserokopie, zgromadzonych przez Państwa dokumentów dotyczących kobiet-żołnierzy. Oczywiście, jeżeli będzie to konieczne, wszelkie koszty pokryjemy.

Z poważaniem i z prośbą o odpowiedź

K. Kuczyńska
Katarzyna Kuczyńska
Kierownik Działu Archiwum

Maria Krzyżńska

Poznań, dnia 25.07.2001

61 646 Poznań

Memoriał Gen. Wittek

Wielkie Garbary 2

87 100 Toruń

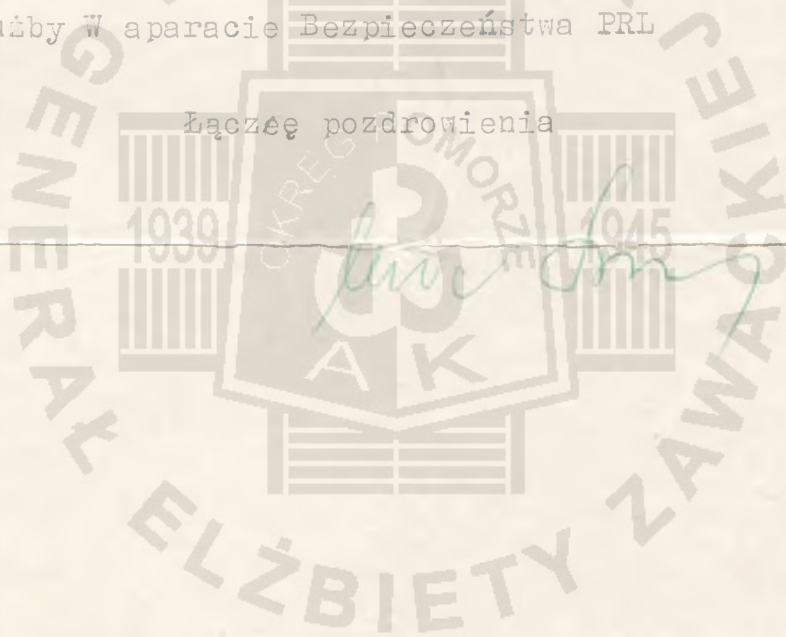
WRC
Wpłynęło dnia 24.07.
L.dz. 2415 WSK 2001
D.W.

Dot. Ankiety Sokołowskiej-Kubickiej Nr ewid. 1092 /WSK

W załączeniu przesyłam wycinek z artykułu T. Filipowskiego "Świat
wg. Trybuny opublikowany w Biuletynie Informacyjnym Zarządu Gł.
Sw, Zw. Żołnierzy AK celem odnotowania w ankiecie *NR.6/*

Pani Sokołowskiej -Kubickiej Janiny /Nr. 1092/WSK/
jej służby w aparacie Bezpieczeństwa PRL

Łączę pozdrowienia

Do teczki

ksero.

Toruń, 23. 03. 2000 r.

Pani Maria Krzyżańska

61 - 646 Poznań

Szanowna Pani !

Dziękujemy bardzo za dwie ostatnie przesyłki z 10 i 21 marca. Chcielibyśmy spytać o p. Marię Śpiewak: w naszych materiałach nie mamy o niej żadnych informacji, z przysłanego fragmentu książki E. Wawrzyniaka wynika, że była łączniczką Obwodu AK Piotrków Trybunalski - czy może dysponuje Pani jakimiś szerszymi informacjami na jej temat ? Mamy jeszcze jedną prośbę: w przysłanej kserokopii brakuje s. 150 z wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi, jeśli nie sprawi to kłopotu bardzo prosilibyśmy o uzupełnienie.

Dziękujemy także za tekst z książki S. Murzańskiego dotyczący płk Teodora Dudy i za sugestie co do powojennego życiorysu Janiny Żurek-Dudy - materiały te dołączyliśmy do jej teczki osobowej.

Z wyrazami szacunku -

Marta Czyżak

Dokumentalistka Archiwum WSK

Maria Krzyńska

Poznań, dnia 10 marca 2000 r.

61-646 Poznań

L.W.

Wpłynęło dnia

22.

Ldz. 647/WSK/2000

Przewodnicząca
Memoriału im. gen. Marii Wittek

Pani
mgr Dorota Zawacka-Wakarecy

Wielkie Garbary 2
87-100 T o r u ń

jest ksero w teście

J. Dudy - 575/WSK
Zurek

Przesyłam wybrane teksty z książki Stanisława Murzańskiego pt. "PRL Zbrodnia nie doszła - Rozważania o terrorze władzy i społecznym oporze", dotyczące męża Pani Janiny Dudy - Teodora Dudy.

Uczciwość historyczna wymaga aby w życiorysie Janiny Dudy podana była prawda kim był jej mąż płk Teodor Duda i jak działał w strukturach Urzędu Bezpieczeństwa w czasach największego terroru komunistycznego wobec żołnierzy AK, NSZ, WIN-u i organizacji niepodległościowych.

Jak wynika z załączonego Ksero w publikacji płk Duda pełnił wysokie funkcje w aparacie ucisku Polski Ludowej, a mianowicie: Szef Woj. Urzędu Bezpieczeństwa w Lublinie, Dyrektor Departamentu Więziennictwa i Obozów Pracy w Resorcie Bezpieczeństwa Publicznego, Główny Organizator Obozów Pracy w PRL. Kolejno pełnił funkcje Szefa Woj. Urzędów Bezpieczeństwa Rzeszów, Kraków, Łódź. Od 1952 r. Zastępca Komendanta Głównego MO.

Udział jego w śledztwach potwierdza relacja Justyny Śpiewak, dołączonej do pisma przy notce informacyjnej.

W świetle tych faktów powojenne osiągnięcia i odznaczenia Janiny Dudy mają zupełnie inną wymowę. Życiorys jej opublikowany w "Służbie Polek na frontach II wojny światowej" cz. 2 str. 392 wykazuje duże luki i wymaga uzupełnienia; w jakich jednostkach pełniła służbę uzyskując stopień pułkownika i została zdemobilizowana w 1958 r., jakie funkcje pełniła w służbie konsularnej itd. Należałoby również wyjaśnić czy przeszła przez weryfikację kombatantów z 1993 roku czy też utraciła uprawnienia.

Niepokój budzi fakt przedostania się do memoriału im. Gen. M. Wittek, która jest osobą godną najwyższego szacunku tak kontrowersyjnej postaci jak Janina Duda.

Będę zobowiązana za wyjaśnienie sprawy.

Maria Krzyńska

Odpisano p. Małta

T. 1059/WSK

AK
okw. Łódź
okw. Piotrków
Tryb.

MIKOŁAJCZAK Maria Lucja
zam. Kozyska
ps. „Marta”

V Nazwiskowe karty informacyjne

i

T. 1059

Zg

AK
Łódź

MIKOŁAJCZAK MARIA LUCJA

Zam. Krzyżanśko

ps. "Małże"

Łączniczka

AK. Okręgu Łódź

1942-1944

Adres: 1

61-646 Poznań.

1. List 1941

I)K

T. 1059

AK, Okręg

Krzyżowska "Maria "Maryka"

Łódź

Sanitariuszka 25 pp AK ziemi piotrk.
opocz.

zob. E. Wawrzyniak "O Panie ~~w~~krusz ten
miecz" Inst. Wyd. Pax 1982 str.125
159

M. Krz.
1999

T. 1058 (WSK)

AK
Piotrków
Tryb.

MIKOŁAJCZAK Maria Anna
zam. Kizyżarska
ps. „Mała”

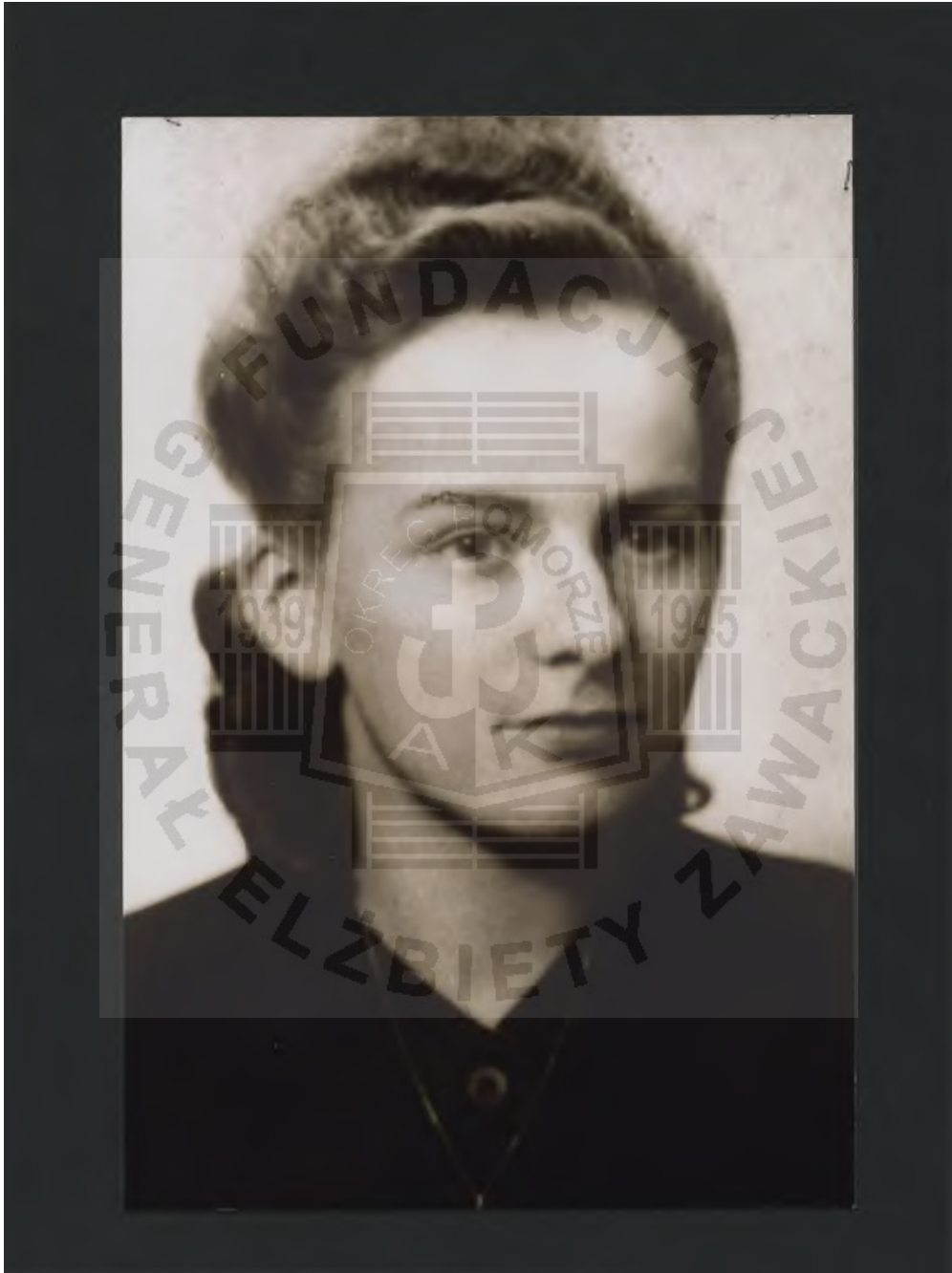
VI. Fotografie

1. legitymacyjne - powiększone [b. ol.]
repr. (10x15.2), szt. 1

Z. Świtajski 2013 r. oprac. arch.

1. WSK
Teczki osobowe
2. T. 1058 / WSK
3. repr. 10 x 15, 2
- 4.
5. MIKOKAJCZYK Maria Lucja
zem. krzyżarska
6. b.d.
7. publik. : Dziewczyny z AK - Wielkopolański
Poznań 2006, s. 51
8. Uwagi: brak opisu fotogr.

Z. Świfajlska 2013 r.

Ubrzyńska Maria

2 db. Sukotaj ciet

T. 1059 WSK

MIKOŁAJCZAK Maria tufo

AK Piotrkou tufo.

MIKOŁAJCIAK Maria

Zakład Produkcyjny w Legnicy
TECZKA DO AKT
SWW 1824-331 ZN-96/1

